

Stichting Pensioenfonds
DuPont Nederland

Jaarverslag 2009

1. Inhoudsopgave

1. Inhoudsopgave	2
2. Kerngegevens 2005 tot en met 2009	3
3. Verslag van het bestuur	4
3.1 Hoofdpijnen	4
3.2 Karakteristieken van de Stichting	4
3.3 Goed pensioenfondsbestuur	8
3.4 Pensioenregeling	13
3.5 Beleggingen	16
3.6 Actuariële paragraaf	21
3.7 Beheersing van risico's	24
3.8 Toekomst	25
3.9 Rapport van de visitatiecommissie	26
3.10 Verslag van het verantwoordingsorgaan	27
3.11 Conclusie	27
3.12 Deelnemersraad	28
4. Jaarrekening	29
4.1 Balans per 31 december 2009	29
4.2 Staat van baten en lasten over 2009	30
4.3 Kasstroomoverzicht over 2009 (X € 1.000,-)	31
4.4 Algemeen	32
4.5 Financiële positie	32
4.6 Grondslagen van balanswaardering	33
4.7 Grondslagen voor bepaling van het resultaat	36
4.8 Toelichting op de balans per 31 december 2009	38
4.9 Toelichting op de staat van baten en lasten	44
4.10 Bezoldiging bestuursleden	48
4.11 Verhouding werkgever / Stichting	48
5. Overige gegevens	49
5.1 Voorstel tot bestemming van het resultaat	49
5.2 Financiële overeenkomst met de werkgever	49
5.3 Actuariële verklaring	49
5.4 Accountantsverklaring	49
6. Bijlagen	54
6.1 Partnerfrequentietabel	54
6.2 Afkortingen en begrippen	55

2. Kerngegevens 2005 tot en met 2009

Bedragen x € 1 miljoen	2009	2008	2007	2006	2005
Aantal werkgevers	5	5	6	6	6
Aantal verzekerden					
Actieve deelnemers	1.000	1.061	1.060	1.130	1.256
Gewezen deelnemers	1.363	1.408	1.431	1.419	1.409
Pensioengerechtigden	1.527	1.424	1.370	1.292	1.221
Pensioenen					
(Gedempte) kostendekkende premie	19	16	18	22	-
Opslag en bijstorting herstelplan	6	0	0	0	-
Vrijval solvabiliteit	0	-2	-2	-3	-
In rekening te brengen premie	25	14	16	19	-
Feitelijke premie	25	14	16	19	17
Pensioenuitvoeringskosten	1,7	1,2	1,2	1,1	1,3
Uitkeringen	29	27	28	25	23
Toeslagverlening					
Actieve deelnemers	2,78%	1,61%	0,88%	1,60%	1,36%
Gewezen deelnemers & pensioengerechtigden	-	-	*)	-	-
Vermogen en solvabiliteit					
Aanwezig eigen vermogen	-1	-46	102	103	80
Minimaal vereist eigen vermogen (PW art. 131)	24	24	24	25	-
Vereist eigen vermogen (PW art. 132)	82	79	82	93	-
Pensioenverplichtingen	593	577	481	505	524
Dekkingsgraad	100	92	121	121	117
Gemiddelde duration inzake verplichtingen					
Actieve deelnemers	13,7	14,1	12,4	13,4	-
Gewezen deelnemers & pensioengerechtigden	20,9	20,4	17,9	-	-
Pensioengerechtigden	10,8	11,0	10,0	-	-
Rentetermijnstructuur (RTS)	3,86%	3,58%	4,84%	4,26%	3,60%
Beleggingen					
Balanswaarde	603	543	603	614	620
Beleggingsopbrengsten	67	-39	-9	9	83
Beleggingsportefeuille					
Aandelen	269	186	259	287	301
Vastrentende waarden	333	316	340	317	319
Beleggingsrendement					
Totale portefeuille	13,0%	-6,5%	-1,2%	2,0%	15,3%
Benchmarkrendement portefeuille	10,9%	-6,7%	-1,1%	2,7%	-
Gemiddeld rendement per jaar *)					
Afgelopen 5 jaar	4,5%	3,4%	6,6%	4,2%	3,6%
Afgelopen 10 jaar	2,8%	2,6%	4,7%	6,4%	7,3%

Betreffende de vermelde cijfers inzake pensioenverplichtingen en dekkingsgraad dient opgemerkt te worden dat er geen herrekening heeft plaatsgevonden voor het jaar 2005 aangezien dit praktisch niet mogelijk was.

*) In 2007 heeft het bestuur besloten om de ingegane pensioenen en de pensioenaanspraken van gewezen deelnemers te verhogen volgens onderstaande tabel:

Met pensioen of met ontslag:	Vóór 31-12-2000:	2,86%	In 2004:	0,85%
	In 2001:	2,61%	In 2005:	0,72%
	In 2002:	1,84%	Vóór 01-07-2006:	0,30%
	In 2003:	1,20%		

*) Het gemiddeld rendement per jaar is ontleend aan de enkelvoudige rendementen van de afgelopen 5 respectievelijk 10 jaren.

3.1 Hoofdlijnen

Het verslagjaar 2009 wordt gekenmerkt door de verbetering van de financiële positie van het pensioenfonds als gevolg van opgaande financiële markten en additionele premiebijdragen van de aangesloten ondernemingen. Het bestuur heeft besloten om de pensioenverplichtingen ultimo 2009 vast te stellen op basis van de CBS overlevingstafels. Hierdoor stegen de pensioenverplichtingen met 4,3%. De dekkingsgraad op 31 december 2009 was 99,8% (eind 2008, 92,0%). Het minimaal vereist vermogen was 104,1% en het vereist vermogen was 113,8%.

Het bestuur heeft ingestemd met een verzoek van de werkgever om met ingang van 1 januari 2009 over te gaan van de toepassing van een actuariële kostendekkende premie naar een gedempte kostendekkende premie.

Het pensioenfonds heeft begin 2009 een herstelplan ingediend bij DNB waarin is aangegeven welke maatregelen het bestuur heeft genomen om binnen een periode van vijf jaar de situatie van onderdekking op te heffen en om binnen een periode van vijftien jaar het eigen vermogen op het door DNB vereiste niveau te brengen. Het herstelplan is gebaseerd op een overeenkomst met de werkgever waarin is vastgelegd dat deze in de komende vijf jaar zodanige additionele premiebetalingen zal doen dat het dekkingstekort vóór eind 2013 is opgeheven. Bovendien zullen de premiebijdragen van de werkgever hoger zijn dan de gedempte kostendekkende premie tot het pensioenfonds over het wettelijk vereist eigen vermogen beschikt. Dit zal naar verwachting eind 2019 het geval zijn. Rendementen op het geïnvesteerd vermogen worden volledig gebruikt om de dekkingsgraad verder te herstellen. Het pensioenfonds zal de ingegane pensioenen en slapersrechten niet aanpassen zolang er een reservetekort is. Het beleggingsbeleid van het pensioenfonds blijft in hoofdlijnen ongewijzigd, met dien verstande dat vanaf maart 2010 de investeringen in aandelen passief worden beheerd.

In 2009 heeft het bestuur veel aandacht besteed aan het verder bevorderen van de eigen deskundigheid op de verschillende beleidsterreinen. Op basis van een onderzoek waarbij de kennis van de individuele bestuursleden is vastgesteld, zijn plannen ontwikkeld om door middel van trainingen de deskundigheid, waar nodig, verder te verhogen.

Ook op het terrein van communicatie en informatieverstrekking is, conform het communicatieplan 2009, uitvoering gegeven aan de volgende onderwerpen:

- het toetsen van de aanwezige kennis over de pensioenregeling bij de deelnemers en gepensioneerden door het uitvoeren van een internetenquête;
- het samenstellen van een deelnemerspanel;
- het vernieuwen van de website en de pensioenkrant.

Verder is aan de deelnemers en gepensioneerden een brief gezonden waarin zij geïnformeerd worden over de financiële positie van het pensioenfonds en de inhoud van het herstelplan.

3.2 Karakteristieken van de Stichting

3.2.1 Profiel

Stichting Pensioenfonds DuPont Nederland, statutair gevestigd te Dordrecht, is opgericht per 1 januari 1996. De Stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41121892, is een ondernemingspensioenfonds en is aangesloten bij de koepelorganisatie OPF. De Stichting is het ondernemingspensioenfonds van Du Pont de Nemours (Nederland) B.V. en de door Du Pont de Nemours (Nederland) B.V., in verband met de pensioenverzekering, aangesloten ondernemingen.

De aangesloten ondernemingen zijn DuPont Performance Elastomers B.V., Teodur B.V., DuPont Performance Coatings Nederland B.V. en DuPont Filaments Europe B.V. DuPont Performance Elastomers B.V. heeft per 1 maart 2010 de financieringsovereenkomst met het pensioenfonds beëindigd.

Een aangesloten onderneming vraagt het deelnemerschap aan voor alle personen waarmee zij een arbeidsovereenkomst sluit. Het bestuur is verplicht de desbetreffende personen als deelnemer toe te laten.

De Stichting heeft ten doel de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden bij te staan in de geldelijke gevolgen van ouderdom, arbeidsongeschiktheid en overlijden door middel van het toekennen van pensioen (aanspraken).

3. Verslag van het bestuur

De Stichting heeft om dat doel te kunnen bereiken een organisatie opgezet waarbinnen de uitvoering van de pensioenregeling en het beheer van het vermogen op een adequate en gecontroleerde manier kunnen plaatsvinden.

De kernactiviteiten van de Stichting bestaan uit:

- het innen van geldelijke bijdragen van de werkgever en aangesloten ondernemingen;
- deze gelden te beleggen en te beheren;
- daaruit, volgens regels vastgelegd in het pensioenreglement, uitkeringen toe te kennen bij ouderdom, invaliditeit en overlijden;
- een en ander conform de bepalingen van het pensioenreglement en de uitvoeringsovereenkomsten.

3.2.2 Organisatie

Bestuur

De samenstelling van het bestuur is als volgt:

<i>Naam</i>	<i>Functie</i>	<i>Vertegenwoordiging</i>	<i>Lid sinds</i>	<i>Einde zittingsduur</i>
K. de Zeeuw	Voorzitter	Werkgever	01-01-1996	Onbepaald
J. Ritterbex	Secretaris	Werkgever	01-01-1996	Onbepaald
N. Klein	Penningmeester	Werkgever	21-09-2006	28-02-2009
F. van Dorsten	Lid	Werkgever	01-03-2009	Onbepaald
P. Meyers	Lid	Werkgever	09-12-2009	Onbepaald
R. de Jonge	Lid	Werkgever	01-11-2008	Onbepaald
Chr. Newton	Lid	Werkgever	10-07-2003	09-12-2009
G. Hammendorp	Lid	Werknemer	08-03-2005	06-04-2010
C. van 't Hart	Lid	Werknemer	01-01-1996	31-12-2011
N. El Morabit	Lid	Werknemer	06-04-2010	31-12-2014
W. Smouter	Lid	Werknemer	01-01-1996	31-12-2010
W. van de Sande	Lid	Pensioengerechtigde	26-10-2007	31-12-2013
M. Zandbergen	Lid	Pensioengerechtigde	12-02-2007	31-12-2012

De heer G. Hammendorp is op 6 april 2010 opgevolgd door de heer N. El Morabit als bestuurslid namens de werknemers. De duur van het bestuurslidmaatschap van de werkgevers is onbepaald en van de werknemersvertegenwoordigers en de vertegenwoordigers van pensioengerechtigden vijf jaar. De werkgeversvertegenwoordigers kunnen ten allen tijde door de werkgever worden vervangen. Van de werknemersvertegenwoordigers en de vertegenwoordigers van de pensioengerechtigden treedt jaarlijks één af volgens een door het bestuur op te stellen rooster. Een afgetreden werknemersvertegenwoordiger is herbenoembaar. Vertegenwoordigers van pensioengerechtigden van wie de duur van hun bestuurslidmaatschap is verstreken zijn herkiesbaar.

Het bestuur van het pensioenfonds heeft de dagelijkse werkzaamheden uitbesteed aan uitvoeringsorganisaties. Deze werkzaamheden betreffen onder meer vermogensbeheer, pensioenadministratie en financiële administratie. Uitgangspunt is dat het bestuur, conform de eisen van de Pensioenwet, verantwoordelijk blijft voor de uitvoering van de uitbestede taken.

Het bestuur heeft uitsluitend bevoegdheden conform de statuten en reglementen van het pensioenfonds, overeenkomstig de vastlegging in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN).

Dagelijkse leiding

De dagelijkse leiding wordt uitgevoerd door K. de Zeeuw (voorzitter) en W. Smouter (bestuurslid). Alle operationele besluiten worden genomen door ten minste twee bestuursleden.

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan is op 22 januari 2008 ingesteld en was in 2009 als volgt samengesteld:

Namens de werkgever: De heer G. Tait
Namens de deelnemers: Mevrouw N. van den Kieboom
Namens de pensioengerechtigden: De heer W. van Keulen

Het verantwoordingsorgaan adviseert het bestuur, gevraagd of uit eigen beweging, over:

- het vaststellen en wijzigen van de vergoedingsregeling voor bestuursleden;
- het wijzigen van het beleid ten aanzien van het verantwoordingsorgaan;
- de vorm, inrichting en samenstelling van het intern toezicht;
- het vaststellen en wijzigen van de interne klachten- en geschillenprocedure;
- het vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid.

Verder is het verantwoordingsorgaan bevoegd jaarlijks een algemeen oordeel te geven over:

- het handelen van het bestuur aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere relevante informatie, waaronder -indien van toepassing- de bevindingen van de visitatiecommissie;
- het door het bestuur uitgevoerde beleid in het afgelopen kalenderjaar;
- beleidskeuzes die op de toekomst betrekking hebben.

Intern toezicht

Op grond van de Pensioenwet is het pensioenfonds verplicht om er voor zorg te dragen dat er intern toezicht is. Het bestuur heeft besloten om hieraan invulling te geven door het instellen van een visitatiecommissie. Het verantwoordingsorgaan en de deelnemersraad hebben een positief advies uitgebracht over de vorm en inrichting van het intern toezicht. Het bestuur heeft in 2009 een visitatiecommissie samengesteld en een beoordeling laten uitvoeren. De visitatiecommissie bestond in 2009 uit 3 leden en was als volgt samengesteld:

De heer A. Th. M. van Hulst (voorzitter)
De heer E.R. Capitain
Mevrouw J. Studen-Kiliaan

De bevindingen van de visitatiecommissie zijn in dit jaarverslag in paragraaf 3.9 opgenomen.

Deelnemersraad

De deelnemersraad bestond in 2009 uit 8 leden en was als volgt samengesteld:

De vier vertegenwoordigers namens de deelnemers:

De heer H. Doekhi (tot september 2009)
De heer P. Pelzer (vanaf september 2009)
De heer F. van Dorsten (tot maart 2009)
De heer E. Vos (vanaf maart 2009)
De heer U. van Gent
De heer R. Versendaal (secretaris)

De vier vertegenwoordigers namens de pensioengerechtigden:

De heer J. Dik
De heer H. van den Reydt (voorzitter)
De heer T. Sodenkamp (tot januari 2009)
De heer G.J. Postma (vanaf januari 2009)
De heer J. Stienstra

3. Verslag van het bestuur

De deelnemersraad heeft vijfmaal samen met het bestuur vergaderd. Bij belangrijke wijzigingen, zoals omschreven in de Pensioenwet, vraagt het bestuur advies aan de deelnemersraad.

De deelnemersraad heeft als belangrijkste (wettelijk geregelde) bevoegdheid de taak het bestuur van de Stichting Pensioenfonds DuPont Nederland gevraagd of ongevraagd te adviseren over alle aangelegenheden betreffende de Stichting. Dit betreft onder andere: vaststellen jaarverslag, maatregelen van algemene strekking, toeslagbeleid, wijziging van de statuten en reglementen van de Stichting, overdracht van verplichtingen van of overnames door de Stichting.

Er is een intentie uitgesproken tussen het bestuur en de deelnemersraad van de stichting om vanuit ieders verantwoordelijkheid te werken aan de continuïteit van het pensioenfonds. Beide partijen onderkennen dat samenwerking voordelen biedt en resulteert in verbeterde besluitvorming en verbeterde communicatie. Deze intentie is vastgelegd in een partnershipovereenkomst.

De deelnemersraad brengt separaat verslag uit over haar werkzaamheden.

Pensioenuitvoeringsorganisatie

De uitvoeringsorganisatie is ASR Pension Fund Services N.V.. De werkzaamheden betreffen pensioenadministratie en financiële administratie.

Beleggingscommissie

Het bestuur is verantwoordelijk voor het beleggingsbeleid.

Teneinde de besluitvorming rond het beleggingsbeleid en de implementatie daarvan effectief en transparant te laten verlopen, geldt de volgende organisatie- en verantwoordelijkheidsstructuur.

Het bestuur stelt het strategisch beleggingsraamwerk vast, rekening houdend met de verplichtingen van de Stichting. Het bestuur heeft de beleidsvoorbereidende en de uitvoerende taken gedelegeerd aan een beleggingscommissie.

De beleggingscommissie van de Stichting bestond in 2009 uit C. Newton (voorzitter), N. Klein (op 1 maart 2009 opgevolgd door F. van Dorsten), J. Ritterbex, W. Smouter en K. de Zeeuw.

De beleggingscommissie draagt zorg voor het feitelijk (doen) beheren van het vermogen van de Stichting. Daartoe geeft de beleggingscommissie een nadere invulling aan en bewaakt het beleggingsbeleid binnen het kader ('beleggingsraamwerk') dat door het bestuur is gegeven.

De beleggingscommissie doet tevens voorstellen voor wijziging van het beleggingsraamwerk en strategische beleid aan het bestuur. De beleggingscommissie is verantwoording verschuldigd aan het bestuur.

De beleggingscommissie laat zich bij de uitvoering van de aan haar gedelegeerde bevoegdheden adviseren door Mercer.

Vermogensbeheer

De vermogensbeheerders zijn:

PIMCO Europe Ltd. voor de investeringen in vastrentende waarden en DuPont Capital Management voor de investeringen in aandelen.

Met Bank of New York Mellon (BNY Mellon) is een custody overeenkomst afgesloten. De voornaamste taken die door BNY Mellon worden uitgevoerd zijn:

- het in bewaring houden van de activa van het pensioenfonds;
- het monitoren van de 'compliance regels' en de beleggingscommissie op de hoogte brengen wanneer schendingen van deze regels voorkomen;
- het, op maand- en kwartaalbasis, aanleveren van een (geconsolideerd) performance rapport welke voldoet aan de gestelde eisen met betrekking tot volledigheid, consistentie en tijdigheid.

Tenminste twee maal per jaar worden de resultaten met de vermogensbeheerders besproken aan de hand van rapportages die door BNY Mellon zijn opgesteld.

Met BNY Mellon is tevens een overeenkomst afgesloten voor het uitvoeren van activiteiten op het gebied van 'securities lending' van aandelen. Op basis hiervan wordt een vergoeding voor het tijdelijk uitlenen van effecten ontvangen. In de loop van 2007 zijn deze activiteiten opgeschort.

Zowel ultimo 2008 als 2009 bedroeg de waarde van de uitgeleende effecten € 0,-.

Met ingang van 1 maart 2010 is een overeenkomst afgesloten met Blackrock voor het passief beheren van de investeringen in aandelen. De overeenkomst met DuPont Capital Management voor het actieve beheer van de aandelenportefeuille is per ultimo februari 2010 beëindigd.

Externe ondersteuning

Het pensioenfonds wordt bijgestaan door:

- Mercer voor actuaariaat en risicobeheersing op lange termijn;
- Nauta Dutilh N.V. voor juridisch advies.

3.3 Goed pensioenfondsbestuur

3.3.1 Integere bedrijfsvoering

Wettelijk is geregeld dat een pensioenfonds maatregelen dient te treffen die goed pensioenfondsbestuur waarborgen. Met de invoering van de Pensioenwet per 1 januari 2007 zijn de STAR principes voor pension fund governance (PFG) verankerd in het wettelijk kader. Deze 32 principes betreffen de onderdelen zorgvuldig bestuur; transparantie, openheid en communicatie; deskundigheid; verantwoording en intern toezicht. Het beleid van het pensioenfonds is gericht op een integere bedrijfsvoering. Deze verantwoordelijkheid is vastgelegd in artikel 143 van de Pensioenwet.

Dit houdt onder meer in:

- adequate administratieve organisatie en interne controle (AO/IC) en risicobeheersing;
- analyse en beheersing van integriteitsrisico's;
- voorkomen van belangenverstremeling;
- duurzame beheersing van (financiële) risico's;
- eenmaal per 3 jaar een continuïteitsanalyse.

3.3.2 Intern toezicht en verantwoordingsorgaan

Het bestuur van het pensioenfonds besteedt conform de Pensioenwet en de daarin opgenomen eisen voor goed pensioenfondsbestuur veel aandacht aan de opzet en inrichting van de organisatie, inclusief de interne beheersing.

Vanaf begin 2008 is het verantwoordingsorgaan (VO) actief. Het VO bestaat uit drie leden: één vertegenwoordiger namens de deelnemers, één namens de pensioengerechtigden en één namens de werkgever. In het kader van de jaarverslagcyclus legt het bestuur verantwoording af aan het VO.

In dit jaarverslag wordt separaat verslag gedaan van de bevindingen van het VO ten aanzien van het gevoerde beleid.

Voor het intern toezicht is gekozen voor een visitatiecommissie, die ten minste eens in de drie jaar de volgende taken uitvoert:

- het beoordelen van beleids- en bestuursprocedures en -processen en de checks en balances binnen de Stichting;
- het beoordelen van de wijze waarop de Stichting wordt aangestuurd;
- het beoordelen van de wijze waarop door het bestuur wordt omgegaan met de risico's op de langere termijn.

Het bestuur heeft in 2009 een visitatiecommissie samengesteld en een beoordeling laten uitvoeren. Het rapport van de visitatiecommissie is in dit jaarverslag opgenomen onder hoofdstuk 3.9.

3.3.3 Deskundigheidsbevordering

Gedurende 2009 heeft het bestuur aandacht besteed aan zijn deskundigheid en functioneren.

In 2008 is een deskundigheidsplan ontwikkeld, zoals aanbevolen in het plan van aanpak Deskundigheidsbevordering van VB, OPF en UvB van december 2007.

In februari 2009 is de deskundigheid van het bestuur door middel van een toets vastgesteld. Op basis hiervan wordt de kennis van individuele bestuursleden en de collectieve deskundigheid van het bestuur, waar nodig, verder bevorderd. Hiervoor zijn door het bestuur in 2009 en 2010 gerichte opleidingen gevolgd.

In 2008 is besloten om de structuur van het pensioenfondsbestuur te wijzigen.

Er zijn vier focusgroepen gevormd voor de aandachtsgebieden financiële zaken, regelgeving, governance en communicatie. De focusgroepen dragen zorg voor de voorbereiding van bestuursbesluiten en voor de uitvoering hiervan. Op deze wijze wordt bereikt dat deskundigheid niet alleen wordt bevorderd door opleiding maar ook door ervaring.

Ook van de leden van de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan is begin 2009 de aanwezige kennis middels een toets vastgesteld. Op basis van de resultaten van deze toets en in overleg met beide organen heeft het bestuur in 2009 opleidingen georganiseerd die afgestemd waren op de specifieke behoeften van deelnemersraad en verantwoordingsorgaan.

In 2009 is het collectief functioneren van het bestuur geëvalueerd. Uit deze analyse zijn een aantal verbeterpunten voortgekomen waaraan in de toekomst invulling zal worden gegeven. In 2009 is tevens het functioneren van individuele bestuursleden geëvalueerd door middel van een z.g. "peer review".

3.3.4 Naleving wet- en regelgeving

Het bestuur is niet bekend met overtredingen van wet- en regelgeving.

3.3.5 Compliance

Het bestuur hecht groot belang aan de naleving van (interne en externe) regelgeving die dient ter waarborging van de integriteit van de bestuursleden, medewerkers en andere verbonden personen van het pensioenfonds. Om dit te bevorderen is in 2008 een overeenkomst afgesloten met het Nederlands Compliance Instituut. Deze organisatie treedt op als compliance officer van het pensioenfonds.

In januari 2009 heeft de Compliance Officer het bestuur in een vergadering geïnformeerd over de betekenis en functie van compliance voor financiële instellingen en voor pensioenfondsen in het bijzonder. Verder heeft hij een toelichting gegeven op de gedragscode 2009 en vragen beantwoord van het bestuur over de toepassing en interpretatie van bepalingen in deze nieuwe code. Jaarlijks wordt door de verbonden personen de gedragscode getekend. Dat is ook dit jaar gebeurd.

In de bestuursvergadering van 23 februari 2010 heeft de compliance officer in een bestuursvergadering verslag gedaan van zijn bevindingen gedurende 2009. Over het verslagjaar zijn geen incidenten met betrekking tot integriteit gerapporteerd. Conform het advies van de compliance officer heeft het bestuur besloten om in de loop van 2010 een integriteitbeleid te ontwikkelen.

3.3.6 Toezichthouder

Per 31 december 2008 was de dekkinggraad van het pensioenfonds 92,0% hetgeen betekende dat er sprake was van onderdekking. Het pensioenfonds heeft in maart 2009 een herstelplan ingediend bij DNB waarin is aangegeven welke maatregelen het bestuur heeft genomen om binnen een periode van vijf jaar de situatie van onderdekking op te heffen en om binnen een periode van vijftien jaar het eigen vermogen op het door DNB vereiste niveau te brengen.

De belangrijkste punten in het herstelplan zijn:

- de werkgever zal additionele premiebetalingen doen die er toe leiden dat het dekkingstekort uiterlijk ultimo 2013 is opgeheven;
- wanneer het pensioenfonds over het minimaal vereist vermogen beschikt zal de werkgever, in aanvulling op de gedempte kostendekkende premie, aanvullende betalingen doen tot een dekkinggraad van 115% is bereikt;
- het pensioenfonds zal de ingegane pensioenen en slapersrechten niet aanpassen zolang het pensioenfonds niet beschikt over het vereist vermogen;
- het beleggingsbeleid van het pensioenfonds blijft in hoofdlijnen ongewijzigd.

Dit herstelplan is door DNB goedgekeurd.

Het afgelopen jaar zijn aan het pensioenfonds geen dwangsommen of boetes opgelegd.

Er zijn door DNB geen aanwijzingen aan het pensioenfonds gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is de bevoegdheidsuitoefening van organen van het pensioenfonds gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

3.3.7 Uitbesteding

De pensioenadministratie en financiële administratie worden uitgevoerd door ASR Pension Fund Services N.V. ASR verstrekt jaarlijks een SAS 70 type II rapport. In dit rapport wordt verslag gedaan van de opzet en het bestaan van beheersmaatregelen. Bovendien wordt een oordeel gegeven over de naleving en effectiviteit van de beheersmaatregelen. Naar aanleiding van dit rapport heeft het bestuur in 2009 aan ASR met name vragen gesteld over de beheersmaatregelen die genomen zijn om te waarborgen dat GBA (Gemeentelijke Basis Administratie) mutaties juist, volledig en tijdig worden verwerkt. Op deze vragen is een bevredigend antwoord ontvangen.

Een vertegenwoordiging van het bestuur voert elk kwartaal overleg met ASR Pension Fund Services N.V. over de dienstverlening op basis van het Service Level Agreement. Aan de hand van door ASR opgestelde rapportages wordt hierbij onder meer ingegaan op de verstrekking van pensioenoverzichten aan belanghebbenden, de stand van zaken m.b.t. inkomende en uitgaande waardeoverdrachten en de status van de pensioenadministratie.

De beleggingscommissie nodigt BNY Mellon jaarlijks uit om in een vergadering te rapporteren over ontwikkelingen in de dienstverlening, waarbij bijzondere aandacht wordt besteed aan de kwaliteit van de performance- en compliancerapportage. Ook door BNY Mellon wordt jaarlijks een SAS 70 type II rapport verstrekt dat door het bestuur in een vergadering is besproken. Dit rapport, inzake het jaar 2008, heeft het bestuur geen aanleiding gegeven voor op- of aanmerkingen.

Het bestuur heeft de SAS 70 rapportages 2009 van ASR Pension Fund Services N.V. en BNY Mellon, als onderdeel van de jaarlijkse evaluatiecyclus, beoordeeld en heeft enkele, voor het pensioenfonds relevante, onderwerpen uit deze rapportages met het management van deze organisaties besproken.

Tenminste twee maal per jaar worden de beleggingsresultaten met de vermogensbeheerders besproken aan de hand van rapportages die door BNY Mellon zijn opgesteld.

3.3.8 Communicatie

Het bestuur heeft in 2008 een communicatieplan opgesteld waarin onder meer zijn opgenomen, de communicatiedoelstellingen van het pensioenfonds, de communicatiemiddelen en een communicatiekalender.

Conform de planning voor 2009 is aan de volgende onderwerpen uitvoering gegeven.

- het toetsen van de aanwezige kennis bij belanghebbenden van de pensioenregeling en het pensioenfonds;
- het opzetten van een deelnemerspanel.

Verder is in het 4de kwartaal 2009 de website van het pensioenfonds geheel vernieuwd. Ook de lay-out van de pensioenkrant is aangepast.

Met betrekking tot de economische crisis zijn alle pensioenuitkeringsgerechtigden in juni 2009 schriftelijk geïnformeerd over:

- de gevolgen van de crisis voor het pensioenfonds;
- de inhoud van het door het pensioenfonds bij DNB ingediende herstelplan;
- de gevolgen voor de toeslagverlening;
- de behandeling van individuele waardeoverdrachten.

Met ingang van 1 januari 2008 wordt aan nieuwe deelnemers een startbrief verstrekt samen met een brochure waarin de pensioenregeling beknopt is beschreven in voor de deelnemer begrijpelijke taal.

In overeenstemming met de door de pensioenkoopels geïntroduceerde doelstelling om eenvormige, eenduidige en duidelijke pensioenoverzichten te verstrekken (uniform pensioenoverzicht, UPO), is aan alle (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden, nabestaanden en ex-partners een pensioenoverzicht op basis van de huidige regeling toegezonden. Daarnaast biedt het pensioenfonds de gelegenheid aan deelnemers om zich in een pensioengesprek door de administrateur van het pensioenfonds te laten informeren over de individuele pensioensituatie en de mogelijkheden van de flexibele pensioenregeling.

In 2009 is door circa 90 deelnemers gebruik gemaakt van deze mogelijkheid.

Verder zijn in 2009 20 bijeenkomsten gehouden voor actieve deelnemers van het pensioenfonds, waarin informatie is verstrekt over de inhoud van de pensioenregeling.

Twee á drie maal per jaar verstrekt het pensioenfonds een pensioenkrant aan de deelnemers en pensioengerechtigden met daarin informatie over het pensioenfonds en over pensioenen in het algemeen.

De speerpunten op het gebied van communicatie voor 2010 zijn onder meer:

- het uitnodigen voor een pensioengesprek van deelnemers die 40 jaar worden, bij de 5 jarige jubilea en bij het bereiken van de 55 jarige leeftijd;
- uitleg geven over de inhoud en betekenis van de toeslagenlabel;
- het evalueren van de startbrief door een klankbordgroep, op basis van een nieuw aangemaakte tekst, en het daarna opmaken van de startbrief in de vorm van een boekje.

3.3.9 Bestuursvergaderingen

Het bestuur van het pensioenfonds heeft in het afgelopen jaar elf maal vergaderd.

De belangrijkste onderwerpen waren:

- * de ontwikkeling van de financiële positie van het pensioenfonds;
- * het opstellen van het herstelplan en de communicatie hierover met de belanghebbenden;
- * het afsluiten van een uitvoeringsovereenkomst met de werkgever;
- * het verder bevorderen van de deskundigheid en het functioneren van het bestuur.

3.3.10 Overige zaken

INVISTA (Nederland) B.V.

Op 30 april 2004 zijn de aandelen van INVISTA (Nederland) B.V. overgedragen aan Koch Industries.

Conform een overeenkomst tussen DuPont, INVISTA en de Stichting, heeft INVISTA vanaf deze datum haar pensioenregeling als aangesloten onderneming laten uitvoeren door de Stichting op basis van een afzonderlijke financieringsovereenkomst.

Op 28 februari 2005 zijn de bezittingen en de verplichtingen van de Stichting, voor zover toe te rekenen aan INVISTA werknemers, overgedragen aan het INVISTA pensioenfonds.

Het INVISTA pensioenfonds heeft in 2005 bezwaar gemaakt tegen de hoogte van het bedrag dat door de Stichting is overgemaakt. De additionele vordering van het INVISTA pensioenfonds bedroeg (incl. rente) circa 2,2 miljoen euro.

Eind 2007 heeft het INVISTA pensioenfonds een dagvaarding ingediend bij het kantongerecht Dordrecht om betaling van dit bedrag door het pensioenfonds, door middel van een gerechtelijke procedure, af te dwingen. In deze zaak is op 11 november 2009 vonnis gewezen door de rechtbank in Dordrecht waarin het pensioenfonds is veroordeeld tot het betalen van het door het INVISTA pensioenfonds gevorderde bedrag. Deze betaling is in december 2009 gedaan. Het pensioenfonds is tegen het vonnis van de rechtbank in beroep gegaan.

Op basis van het vóór 2004 gevoerde beleid was een deel van het vroegpensioen niet gefinancierd. Nu de rechter geoordeeld heeft dat de financiering alsnog moet plaatsvinden, is het bestuur van mening dat de werkgever daarop moet worden aangesproken. Om deze reden is bij DuPont de Nemours (Nederland) B.V. een vordering ingediend ten bedrage van 2,2 miljoen euro. Deze rekening is door de werkgever in 2010 voldaan.

3.4 Pensioenregeling

3.4.1 Kenmerken regeling

<i>Pensioensysteem</i>	
Uitkeringsovereenkomst:	Basisregeling: eindloon Ploegentoeslag: middelloon met na-indexatie
<i>Toetredingsleeftijd</i>	
Tot ultimo 2007: Vanaf 2008:	25 jaar 21 jaar
<i>Pensioengevend salaris</i>	
Basisregeling: Ploegentoeslag:	12 maal het vaste maandsalaris vermeerderd met vakantietoeslag en 13de maand betaling. 12 maal de maandelijkse ploegentoeslag vermeerderd met de vakantietoeslag en 13de maand betaling over die toeslag.
<i>Franchise</i>	
2009: 2010:	€ 14.964,- € 15.204,-
<i>Pensioengrondslag</i>	
Basisregeling: Ploegentoeslag:	Pensioengevend salaris verminderd met de franchise. Gelijk aan ploegentoeslag.
<i>Opbouw per jaar</i>	
1,75% van de pensioengrondslag	
<i>Opbouwjaren</i>	
Maximaal 40	
<i>Nabestaandenpensioen</i>	
Opbouw:	Echtgenote/partner-70% ouderdomspensioen 1 kind-20% 2 kinderen-35% 3 of meer kinderen-45%

3.4.2 Overeenkomsten met de werkgever

Met de werkgever is met ingang van 1 januari 2009 een uitvoeringsovereenkomst voor onbepaalde tijd afgesloten, waarin onder meer is vastgelegd dat de werkgever de gedempte kostendekkende premie betaalt zoals bedoeld in artikel 128 van de Pensioenwet. Deze gedempte kostendekkende premie is gelijk aan:

- De premie die actuariel benodigd is voor de pensioenverplichtingen:
 - de actuariële premies en koopsommen voor actieve deelnemers zoals door de actuaris van het pensioenfonds wordt vastgesteld aan de hand van de ABTN van het pensioenfonds;
 - de risicopremie voor het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico, zoals door de actuaris van de Stichting wordt vastgesteld aan de hand van de ABTN van het pensioenfonds;
 - een vergoeding ter compensatie van de financiële gevolgen van in- en uitgaande waardeoverdrachten zodanig dat het totaal resultaat op waardeoverdrachten per saldo gelijk is aan nul.

3. Verslag van het bestuur

- Een opslag voor de vorming van het vereist eigen vermogen als bedoeld in artikel 132 van de Pensioenwet. Het betreft hier de vorming van het vereist eigen vermogen behorend bij de pensioeninkoop van het betreffende jaar.
- Een opslag die nodig is voor uitvoeringskosten van het pensioenfonds:
 - een vergoeding voor de instandhouding van de voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten welke bij het pensioenfonds in rekening worden gebracht na eventuele beëindiging van deze uitvoeringsovereenkomst. Deze voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten is gelijk aan 1% van de voorziening pensioenverplichtingen;
 - een vergoeding voor uitvoeringskosten van het pensioenfonds in het betreffende jaar onder aftrek van de vrijval uit de voorziening toekomstige uitvoeringskosten.

Indien de nominale dekkinggraad van het pensioenfonds ultimo enig kalenderjaar lager is dan 115% wordt voor het daaropvolgende jaar een aanvullende premie vastgesteld bovenop de gedempte kostendekkende premie zoals hierboven omschreven. Deze aanvullende premie is gelijk aan 3% van de salarissom. Indien ultimo enig kalenderjaar sprake is van een dekkingstekort, zal de werkgever één of meerdere additionele bijstortingen verrichten. De hoogte van deze additionele bijstortingen wordt in onderling overleg tussen het pensioenfonds en de werkgever zodanig vastgesteld dat het eigen vermogen van het pensioenfonds binnen de door de Pensioenwet c.q. toezichthouder gestelde termijn wordt teruggebracht op het door de Pensioenwet voorgeschreven niveau. Tevens zijn in de uitvoeringsovereenkomst afspraken vastgelegd over de omvang van premiekorting in geval van (groot) overschot op het eigen vermogen. Op basis van bovenstaande zijn de premies in 2009 vastgesteld en door de werkgever en aangesloten ondernemingen betaald.

Verder zijn in de uitvoeringsovereenkomst, onder meer, de volgende onderwerpen geregeld:

- wijze waarop en de termijn waarin de premie moet worden voldaan;
- informatie die door de werkgever aan het pensioenfonds, de pensioenuitvoerder, wordt verstrekt;
- procedures die van toepassing zijn bij het niet nakomen van de premiebetalingsverplichtingen door de werkgever;
- procedures die gelden bij het opstellen en wijzigen van het pensioenreglement;
- voorwaarden waaronder toeslagverlening plaatsvindt;
- uitgangspunten die van toepassing zijn ten aanzien van besluiten over vermogensoverschotten en vermogenstekorten.

In de voor het jaar 2009 met de werkgever afgesloten overeenkomst zijn aanpassingen mogelijk indien partijen overeenstemming bereiken over:

- het toepassen van een gedempte kostendekkende premie;
- de wijziging van het pensioenreglement m.b.t. de aanpassing van pensioenen.

Over beide onderwerpen is overeenstemming bereikt tussen het bestuur van het pensioenfonds en de werkgever.

3.4.3 Verzekering

De Stichting heeft met Nationale-Nederlanden N.V. een verzekering afgesloten ter dekking van de risico's verbonden aan premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid en vooroverlijden (nabestaandenpensioen).

3.4.4 Toeslagbeleid

In de bestuursvergadering van 24 februari 2009 heeft het bestuur, op verzoek van de werkgever, besloten om het toeslagbeleid met ingang van 1 januari 2009 als volgt te wijzigen:

“Op de pensioenrechten en pensioenaanspraken wordt jaarlijks een toeslag verleend van maximaal 75% van het consumenten-prijsindexcijfer van het Centraal Bureau voor de Statistiek over het betreffende jaar. Het bestuur beslist evenwel jaarlijks in hoeverre pensioenrechten en pensioenaanspraken worden aangepast. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement gefinancierd.”

Gezien de financiële positie van het pensioenfonds, heeft het bestuur besloten om in 2008, 2009 en 2010 de ingegane pensioenen en de pensioenaanspraken van gewezen deelnemers niet te verhogen. In het bij DNB ingediende herstelplan is opgenomen dat de pensioenen niet worden aangepast zolang de dekkinggraad onder de 117% zit en zolang er sprake is van een reservetekort.

3.4.5 Nieuw pensioenreglement

De op 31 december 2009 geldende reglementaire bepalingen zijn met ingang van 1 januari 2010 vastgelegd in een nieuwe reglementtekst, met het doel om het reglement beter leesbaar en toegankelijk te maken. De inhoud van het reglement is per 1 januari 2010 niet gewijzigd. De deelnemersraad heeft over deze nieuwe tekst een positief advies uitgebracht.

3. Verslag van het bestuur

3.4.6 Deelnemers en demografie

(aantallen)

In verslagjaar 2009

Bij:

Af:

DEELNEMERS:	Stand ultimo vorig verslagjaar	Collectieve waardeoverdracht		Collectieve waardeoverdracht		Stand ultimo verslagjaar
		Anders		Anders		
Actieve deelnemers	1.061	0	46	0	-107	1.000
Gewezen deelnemers	1.408	0	33	0	-78	1.363
Pensioengerechtigden	1.424	0	132	0	-29	1.527
waarvan:						
ouderdomspensioen (incl. TOP)	1.031	0	106	0	-17	1.120
arbeidsongeschiktheidspensioen	1	0	0	0	0	1
partnerpensioen	366	0	23	0	-6	383
wezenpensioen	26	0	3	0	-6	23
Totaal:	3.893	0	211	0	-214	3.890

DEMOGRAFIE:	Aantal deelnemers:		
	Actieve deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioengerechtigden
Leeftijd:			
< 20	0	0	13
20-25	13	1	10
25-30	40	1	0
30-35	29	30	0
35-40	112	94	0
40-45	207	166	6
45-50	210	244	10
50-55	180	267	11
55-60	129	339	37
60-65	80	218	283
65-70	0	3	467
70-75	0	0	329
75-80	0	0	195
80-85	0	0	116
85-90	0	0	40
90-95	0	0	10
>95	0	0	0
Totaal:	1.000	1.363	1.527

3.5 Beleggingen

3.5.1 Terugblik financiële markten

Het jaar 2009 stond in het teken van herstel op de internationale financiële markten van de crisis die in 2008 in alle hevigheid toesloeg. Aan het begin van het jaar heerste op de markten wereldwijd nog grote onrust, omdat onduidelijk was wanneer het dieptepunt van de crisis bereikt zou worden. Aanvankelijk zorgden de stimuleringsmiddelen van zowel de diverse overheden als de centrale banken in de wereld nog niet voor een terugkeer van de rust op de financiële markten. De sterke krimp van de reële economie wakkerde de angst voor deflatie aan. Deze angst werd versterkt toen in een aantal eurolanden daadwerkelijk deflatie gemeten werd.

Gaandeweg het jaar werd duidelijk dat opkomende markten (emerging markets) als Brazilië en China sneller dan verwacht herstelden van de crisis. Financiële markten liepen daarop vooruit. Nadat ook in Amerika en binnen de Eurozone duidelijk begon te worden dat de stimuleringsmaatregelen van overheden en centrale banken effect leken te hebben, legden alle aandelenmarkten een bodem en werd de weg omhoog weer ingeslagen. Over heel 2009 lieten de aandelenmarkten een flink herstel zien, waarmee een voorschot werd genomen op het winstherstel dat bedrijven naar verwachting te zien zullen gaan geven. De MSCI World Index, een algemeen geaccepteerde graadmeter voor de internationale ontwikkelde aandelenmarkten, behaalde over 2009 een rendement in euro van 26,7%.

Als gevolg van het ruime monetaire beleid van de ECB daalde de korte rente in het eurogebied in een aantal maanden fors: de rente voor korte looptijden (<8 jaar) zakte naar 2,2%, terwijl de dertigjaars rente opliep van 3,6% in het begin van het jaar naar 4% in december. Dit kwam mede omdat de angst voor inflatie deels de angst voor deflatie innam. De rentetermijnstructuur heeft hiermee eind 2009 een steiler verloop gekregen. Als gevolg van het terugkerende vertrouwen van beleggers kwamen ook de risico-opslagen (boven de risicovrije rente) op bedrijfsobligaties, die in het najaar van 2008 tot ongekende hoogtes waren opgelopen, fors omlaag. De gemiddelde risico-opslag voor bedrijfsobligaties met een kredietkwaliteit beneden investment grade (High Yield obligaties) daalde van 14,1% in januari naar 6,4% in december, terwijl de risico-opslag voor Europese investment grade bedrijfsobligaties daalde van 4,3% naar 1,7%. Naast de weer terugkerende liquiditeit van dit soort leningen, speelde de snel afnemende angst voor faillissementen hierin een belangrijke rol. Eind 2009 lagen de gemiddelde risico-opslagen nog wel op een hoger niveau dan voor de crisis. Ook emerging market debt prijzen herstelden zich in 2009, als gevolg van de relatief gezonde financiële huishoudingen van deze landen.

Vanwege het hoge begrotingstekort (12,7%) en de hoge staatsschuld (100% BBP) verlaagde S&P in december de kredietwaardigheid van Griekse staatsobligaties naar BBB+. De risico-opslag steeg toen beleggers vreesden dat Griekenland er niet meer in zal slagen haar schuldverplichtingen na te komen.

Ondanks het herstel van de aandelenmarkten waren ook goud en andere commodities in trek. Beleggers kochten goud om hun portefeuille te beschermen tegen verdere waardedalingen van belangrijke valuta, waardoor de prijs begin december opliep tot een absoluut record van meer dan US\$ 1.200 per ounce. Uiteindelijk sloot de goudprijs het jaar af op US\$ 1.098 per ounce, ofwel een stijging van 26%. Door het gecombineerde effect van een licht toenemende vraag naar olie (voornamelijk gedreven door China) en een productiebeperking van de OPEC steeg de olieprijs in 2009 met 43%.

3.5.2 Beleid en beheerderstructuur

Doelstellingen

De doelstellingen op lange termijn ten aanzien van het vermogensbeheer zijn:

- het verwerven, vervreemden en beheren van solide beleggingen, zodanig dat met het directe inkomen daaruit en de waardevermeerdering tezamen met de premiestortingen kan worden voldaan aan de lopende en toekomstige verplichtingen uit hoofde van de toegezegde pensioenregeling;
- het in stand houden van een voldoende hoge dekkingsgraad ten einde aan de eventuele aangepaste pensioenverplichtingen met grote mate van zekerheid te kunnen voldoen;
- het realiseren van een in de tijd lage en stabiele premieontwikkeling;
- het maximaliseren van het totale rendement op lange termijn, met inachtneming van aanvaardbare risico's voor zowel het pensioenfonds als voor de sponsor;
- het handhaven van een voldoende dekkingsgraad overeenkomstig het Financieel Toetsingskader (FTK) voor pensioenfonds inzake onderdekking en reservetekorten en eventuele andere richtlijnen die door de toezichthouder zijn opgedragen.
- Het verlenen van een jaarlijkse toeslag op de pensioenrechten en -aanspraken van maximaal 75% van het consumentenprijsindexcijfer van het Centraal Bureau voor de Statistiek over het betreffende jaar. Deze toeslagverlening is voorwaardelijk en wordt uit het beleggingsrendement gefinancierd. Het bestuur beslist jaarlijks in hoeverre de pensioenrechten en -aanspraken worden aangepast.

3. Verslag van het bestuur

Deze doelstellingen worden in onderlinge samenhang nagestreefd om tot een optimum te komen. Daarbij wordt gewaarborgd dat de activa zodanig belegd worden dat voldaan is aan de vereisten van de Pensioenwet, alsmede aan de verdere eisen van De Nederlandsche Bank. In 2007 is een Asset en Liability Management (ALM) studie uitgevoerd naar het verband tussen de pensioenverplichtingen en het belegd vermogen. Op basis van deze ALM studie en in het licht van de beleggingsdoelstellingen is een strategisch beleggingsbeleid geformuleerd.

Tevens is eind 2008 en begin 2009 een evaluatie van het beleggingsbeleid uitgevoerd, op basis van de ALM studie uit 2007. De belangrijkste voorgenomen wijzigingen zijn in de volgende paragraaf kort toegevoegd.

Strategisch beleggingsbeleid

Het verband tussen het belegd vermogen en de voorziening voor pensioenverplichtingen komt direct tot uiting in de dekkingsgraad, het quotiënt tussen de respectieve waarden. Aan het begin van 2009 bedroeg de dekkingsgraad van het pensioenfonds 92,0%, dus lager dan de wettelijke minimum dekkingsgraad voor het pensioenfonds (104,1%). Het pensioenfonds heeft als gevolg daarvan een herstelplan opgesteld. De dekkingsgraad eind 2009 is 99,8%, dit na correctie voor de gestegen levensverwachting zoals voorgeschreven door DNB. Deze dekkingsgraad is lager is dan de wettelijke minimum dekkingsgraad, maar bijna 5 procentpunten boven het schema dat volgt uit het herstelplan. Dit herstel komt door goede rendementen op de aandelenportefeuille. Ook is er gedurende het jaar een bijstorting van de sponsor geweest. Toch bevindt de dekkingsgraad zich nog steeds 14 procentpunten onder de wettelijk vereiste dekkingsgraad (113,8%).

Het pensioenfonds maakt gebruik van twee vermogensbeheerders, waarvan een de aandelenportefeuille beheert en de ander de vastrentende waarden. Beide beheerders maken gebruik van een actieve beheerstijl. Het pensioenfonds hanteert een lange termijn strategische beleggingsmix. Als gevolg van de verslechterende marktomstandigheden is ervoor gekozen om de bandbreedtes rond deze normweging tijdelijk te verruimen, om te voorkomen dat aandelen bijgekocht moesten worden in een hevig dalende markt. Met name de koersstijgingen op de aandelenmarkten vanaf maart 2009 hebben ervoor gezorgd dat de werkelijke portefeuilleverdeling in de loop van het jaar weer richting de normweging is gekropen. Aan het eind van het jaar is de tijdelijke verruiming van de bandbreedtes rond de normweging teruggedraaid.

De vermogensverdeling is weergegeven in de onderstaande tabellen, zowel per eind 2008 als per eind 2009.

Categorie	31 / 12 / 2008		
	Waarde (x € 1.000,-)	Werkelijke Gewicht	Strategische normgewicht
Aandelen	€ 185.897	34,2%	45,0%
Vastrentende waarden	€ 315.507	58,2%	55,0%
Cash	€ 41.453	7,6%	0,0%
Totaal	€ 542.857	100,0%	100,0%

Categorie	31 / 12 / 2009		
	Waarde (x € 1.000,-)	Werkelijke Gewicht	Strategische normgewicht
Aandelen	€ 269.021	44,6%	45,0%
Vastrentende waarden	€ 332.987	55,2%	55,0%
Cash	€ 1.244	0,2%	0,0%
Totaal	€ 603.252	100,0%	100,0%

3. Verslag van het bestuur

Binnen de vastrentende portefeuille wordt strategisch voor 100% het renterisico afgedekt. De renteaftdekking wordt gedurende het jaar voortdurend bewaakt. Naar aanleiding daarvan is de vastrentende portefeuille gedurende 2009 tweemaal aangepast. Gedurende 2009 is de renteaftdekking strategisch geëvalueerd, en is besloten vast te houden aan het huidige beleid.

Binnen het aandelenmandaat is tot een aantal risicobeperkende maatregelen besloten. Zo is als gevolg van de kredietcrisis besloten wederom geen stukken meer uit te lenen (securities lending).

3.5.3 Beleggingsresultaten 2009

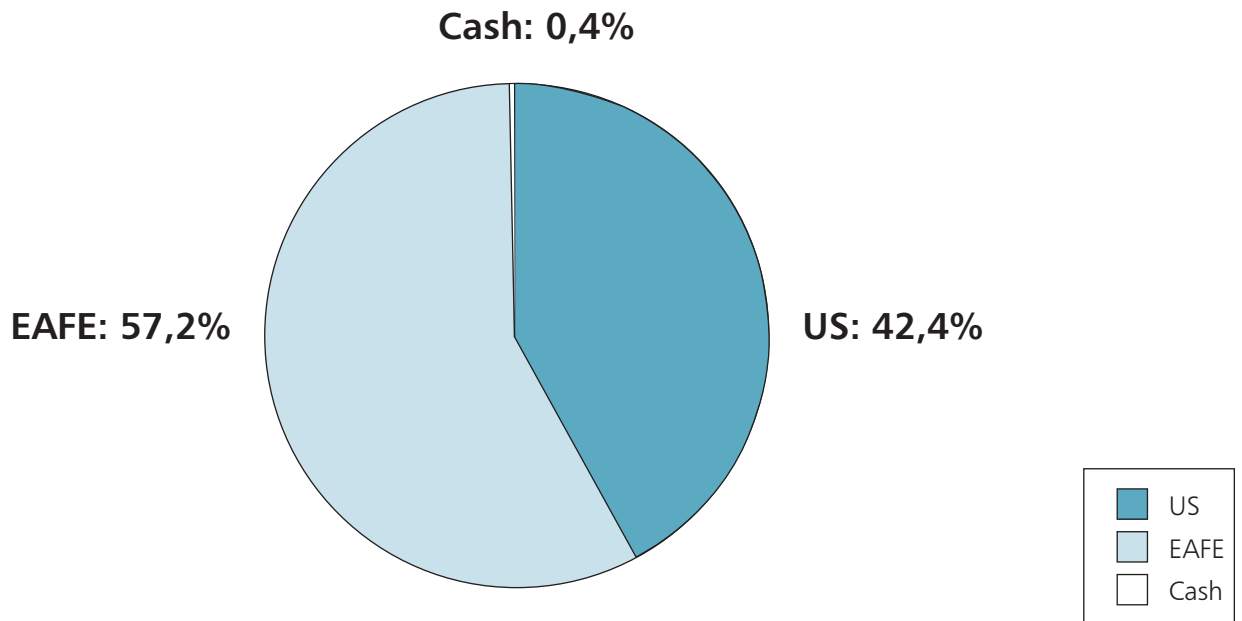
Over heel 2009 werd door het pensioenfonds een rendement behaald van 13,0%. Het resultaat van de benchmark voor de hele beleggingsportefeuille bedroeg 10,9%. Het pensioenfonds heeft over 2009 dus een beter resultaat weten te behalen dan deze benchmark, met name doordat de vastrentende beheerder de benchmark wist te verslaan.

De rendementen zijn in de onderstaande tabel weergegeven.

Beleggingsresultaat 2009	Pensioenfonds	Benchmark	Relatief
Totaalrendement (inclusief valuta-afdekking)	13,0%	10,9%	2,1%
Vastrentende waarden	3,7%	-0,9%	4,6%
Aandelen, waarvan:	25,4%	25,2%	0,2%
<i>Aandelen VS</i>	25,4%	23,7%	1,7%
<i>Aandelen EAFE</i>	25,3%	26,2%	-0,9%

Aandelen

Dankzij het herstel van de internationale aandelenmarkten, rendeerte de aandelenportefeuille over het afgelopen jaar 25,4%. Dat is iets hoger dan de corresponderende benchmark - de voor de portefeuille geldende graadmeter voor het beleggingsresultaat. De aandelenportefeuille is verdeeld in twee submandaten: één met aandelen uit de VS, en één waarin aandelen zijn opgenomen uit Europa en Azië, inclusief Japan (Europe, Australasia, Far East). De verdeling over beide regio's is weergegeven in de nu volgende figuur.

Binnen de aandelenportefeuille werden nagenoeg gelijke rendementen behaald op Amerikaanse en niet-Amerikaanse aandelen. Het valutarisico werd strategisch gedeeltelijk afgedekt: het risico naar de Amerikaanse dollar voor 75%, het risico naar de andere valuta voor 50%.

Vastrentende waarden

De vastrentende portefeuille is gericht op het afdekken van het renterisico ten opzichte van de verplichtingen. Door de licht opgelopen lange rente, is het benchmarkresultaat voor de vastrentende portefeuille licht negatief. De vastrentende beheerder is er, met name door binnen de overeengekomen ruimte wat kredietrisico toe te voegen, in geslaagd een outperformance ten opzichte van dit benchmarkrendement te behalen. Hierdoor komt het rendement van de vastrentende portefeuille toch positief uit. Gedurende het jaar is toezicht gehouden op de toegenomen risico's binnen de vastrentende portefeuille.

3.5.4 Operationele uitvoering en governance

Gedurende 2009 is vastgehouden aan het beleid om bepaalde bedrijven uit te sluiten uit het beleggingsuniversum, omwille van betrokkenheid bij productie van wapens. In 2010 zal dit beleid geëvalueerd worden.

Door de marktontwikkelingen van 2008 en 2009 zijn veel pensioenfondsen in de problemen gekomen. Naar aanleiding hiervan is door de overheid een aantal commissies in het leven geroepen die de gevolgen hiervan voor pensioenfondsen moet onderzoeken. De bevindingen van deze commissies zijn begin 2010 gerapporteerd. Het pensioenfonds zal deze te zijner tijd behandelen.

In het kader van de verantwoordelijkheid van het bestuur en in samenhang met de langetermijnplanning voor het pensioenfonds, worden de diverse partijen die betrokken zijn bij het beleggingsaspect periodiek geëvalueerd. Dit jaar zijn de beheerder van de investeringen in vastrentende waarden en de bewaarnemer geëvalueerd.

Binnen de vastrentende portefeuille wordt gebruik gemaakt van derivaten om het risico te beperken. Het tegenpartijrisico dat daarvoor in de plaats komt, wordt door PIMCO bewaakt.

3.5.5 Vooruitblik 2010

Naar aanleiding van het besluit om voor de aandelenportefeuille van actief beheer over te gaan naar passief beheer, is gedurende het jaar verdere voortgang geboekt bij het selecteren van een beheerder die gespecialiseerd is in passief beheer. Het beheer is begin maart 2010 overgedragen. Met de overgang naar de passieve beheerder is ook de afdekking van het valutarisico van de twee belangrijkste vreemde valuta naast de dollar (Brits pond en Japanse yen) van 50% naar 75% opgehoogd.

Tevens is er in 2009 een begin gemaakt met het onderzoeken van de mogelijkheden naar het toevoegen van diversificatie binnen de zakelijke waarden. Er is reeds besloten in 2010 een belang in de opkomende markten aan te gaan. Hiermee sluit het pensioenfonds aan bij de grotere marktkapitalisatie die deze opkomende markten nu hebben.

3.6 Actuariële paragraaf

3.6.1 Actuariële analyse

In onderstaand overzicht is de actuariële analyse van het saldo van baten en lasten opgenomen. Zoals uit dit overzicht blijkt is over 2009 een positief resultaat geboekt van € 45,3 miljoen. Dit saldo wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

	2009	2008
01. Premies en koopsommen	3.283	0
02. Beleggingsresultaat (incl. wijziging rentetermijnstructuur)	66.849	-148.767
03. Toeslagverlening	0	-8
04. Sterfte	-1.129	-1.448
05. Arbeidsongeschiktheid	480	74
06. Risicoherverzekering	-117	-115
07. Kosten	0	0
08. Mutaties / diversen	331	267
09. Correctie omrekening primo naar marktwaarde ¹	0	1.383
10. Opslag toename langleventrend ²	-24.374	0
Totaal resultaat (=mutatie algemene reserve)	45.323	-148.614

De premiebijdragen 2009 van werkgever en werknemers bedragen in totaal 45,0% van de loonsom ad. 55,7 miljoen (2008: 24,3%). De kostendekkende en feitelijke premies zijn als volgt (cf. art. 130 PW):

	2009	2008
Kostendekkende premie	24.590	16.598
Gedempte kostendekkende premie	19.513	n.v.t.
Feitelijke premie	25.078	14.303

Vanaf boekjaar 2009 wordt door het pensioenfonds een gedempte kostendekkende premie vastgesteld als basis voor de feitelijke premie. Voor de beantwoording van de vraag of het pensioenfonds premiekorting verleent, moet de feitelijke premie worden vergeleken met de gedempte kostendekkende premie. De samenstelling van de kostendekkende, gedempte kostendekkende en feitelijke premie 2009 volgt onderstaand

¹ In 2008 is door de administrateur, ASR Pension Fund Services, de voorziening primo en ultimo berekend op marktwaarde. De tarieven die hiervoor worden gehanteerd wijken iets af van die waarmee de marktwaardevoorziening ultimo 2007 door Mercer is berekend. De afwijking (0,29%) wordt voornamelijk veroorzaakt doordat ASR Pension Fund Services tarieven hanteert op maandbasis, terwijl Mercer tarieven op continubasis heeft toegepast.

² In 2009 is sprake van een opslag inzake toename langleventrend (voor verdere uitleg: zie paragraaf 3.6.2).

3. Verslag van het bestuur

Onder het FTK wordt expliciet een **kostendekkende** premie gedefinieerd voor nieuwe pensioenaanspraken. Deze premie is gebaseerd op de rentetermijnstructuur aan het einde van het voorafgaande boekjaar. Voor 2009 kan deze als volgt worden voorgesteld:

Kostendekkende premie:	2009	2008
Gemiddelde interne rentevoet (RTS)	3,58%	4,84%
Nominale netto pensioeninkoop op marktwaarde	20.391	13.279
Kostenopslag	1.404	1.024
Solvabiliteitsopslag (Vereist Vermogen FTK)	2.795	2.295
Totaal	24.590	16.598

Door het pensioenfonds wordt een **gedempte kostendekkende premie** gedefinieerd voor nieuwe pensioenaanspraken. Deze premie wordt gebaseerd op het 3-jaars voortschrijdend gemiddelde van de interne rentevoet van de kostendekkende premie vermeerderd met een opslag. Voor 2009 kan dit als volgt worden voorgesteld:

Gedempte kostendekkende premie:	2009	2008
Gehanteerde rentevoet	4,75%	-
Nominale netto pensioeninkoop	15.921	-
Kostenopslag	1.404	-
Solvabiliteitsopslag (Vereist Vermogen FTK)	2.188	-
Totaal	19.513	n.v.t.

De **feitelijke** premie wordt vanaf 2009 vastgesteld op basis van de gedempte kostendekkende premie, rekening houdend met de dekkingsgraad van het pensioenfonds.

Tot en met 2008 werd de feitelijke premie vastgesteld op basis van de kostendekkende premie. De feitelijke en de (gedempte) kostendekkende premie hoeven echter niet gelijk te zijn aan elkaar. In onderstaand overzicht is de opbouw van de feitelijke premie aangegeven:

Feitelijke premie:	2009	2008
Bijdrage werknemer	2.136	2.164
Bijdrage werkgever	17.377	12.139
Extra werkgever vanwege dekkingsgraad < 115%	1.670	-
Extra werkgever uit hoofde van herstelplan	3.895	-
Subtotaal	25.078	14.303
Premievordering reeds opgenomen ultimo vorig boekjaar	-782	-414
Totaal	24.296	13.889

3.6.2 Hogere voorzieningen als gevolg van gestegen levensverwachting

In artikel 2 van het Besluit FTK is opgenomen dat de technische voorzieningen moeten worden vastgesteld op basis van voor het pensioenfonds prudente verzekeringstechnische grondslagen waaronder begrepen de voorzienbare trend in overlevingskansen. Op basis van nieuwe waarnemingen van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) in 2006 en 2007 heeft het CBS in december 2009 een nieuwe prognose afgegeven voor 2050. De ontwikkeling van de levensverwachting blijkt aanzienlijk beter dan voorzien (en hiermee ongunstiger voor pensioenfondsen, in verband met een zwaardere reservering).

De levensverwachting voor mannen is in vergelijking met de vorige CBS-prognose uit 2006 met 1,7 jaar toegenomen. Voor vrouwen is dit 1,4 jaar.

Het pensioenfonds baseert de technische voorzieningen voorsnog op de door het Actuarieel Genootschap gepubliceerde Prognosetafel 2005-2050. Hierin is de toegenomen levensverwachting nog niet verwerkt. Het Actuarieel Genootschap zal in de loop van 2010 een nieuwe prognosetafel publiceren waarin de toegenomen levensverwachting wel zal worden meegenomen. Omdat die tafel nog niet beschikbaar is en het pensioenfonds al wel rekening moet houden met de toegenomen levensverwachting, is de toename van de voorzieningen geschat op basis van de CBS prognosetafel 2008-2050. Deze toename bedraagt 4,3% van de technische voorzieningen.

3.6.3 Uitkomsten van de solvabiliteitstoets

Onder het FTK is het 'vereist eigen vermogen' het vermogen dat hoort bij de zogeheten evenwichtssituatie van het pensioenfonds. In die evenwichtssituatie is het eigen vermogen zodanig vastgesteld dat met de wettelijk vastgestelde zekerheidsmaat van 97,5% wordt voorkomen dat het pensioenfonds binnen één jaar over minder middelen beschikt dan nodig om te kunnen voldoen aan de onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen.

Met andere woorden, de kans dat het pensioenfonds zich één jaar later in een situatie van onderdekking bevindt, is kleiner dan of gelijk aan 2,5%.

De toezichthouder, DNB, heeft een gestandaardiseerde methode vastgesteld om te toetsen of er voldoende eigen vermogen aanwezig is: de standaardtoets. De standaardtoets meet voor een aantal risicofactoren het mogelijke (negatieve) effect (in euro's) op het eigen vermogen. Omdat de resultaten van de standaardtoets afhankelijk zijn van marktomstandigheden en het risicoprofiel van de aanwezige beleggingen, fluctueren ze in de loop van de tijd. De vereiste solvabiliteit op basis van deze toets bedraagt ultimo 2009 € 82 miljoen (2008: € 79 miljoen). Het feitelijke eigen vermogen van het pensioenfonds ultimo 2009 bedraagt € 1,1 miljoen negatief (2008: € 46,4 miljoen negatief). Dit betekent dat het pensioenfonds ultimo 2009 niet voldoet aan de solvabiliteitstoets.

3.6.4 Oordeel van het bestuur over de financiële positie

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is per balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen. Er is dus sprake van onderdekking. De vermogenspositie is naar het oordeel van het bestuur niet voldoende, aangezien de waarde van de aanwezige middelen van het pensioenfonds per balansdatum onvoldoende waren om aan de verplichtingen te kunnen voldoen op lange termijn.

Het pensioenfonds heeft in maart 2009 een herstelplan ingediend bij DNB waarin is aangegeven welke maatregelen het bestuur heeft genomen om binnen een periode van vijf jaar de situatie van onderdekking op te heffen en om binnen een periode van vijftien jaar het eigen vermogen op het door DNB vereiste niveau te brengen om zodoende op lange termijn aan de verplichtingen te kunnen voldoen.

Het vermogen heeft zich in 2009 zodanig ontwikkeld dat er in 2010 geen extra bijstortingen nodig zijn om, conform het herstelplan, uiterlijk eind 2013 de situatie van onderdekking naar verwachting op te heffen.

3.7 Beheersing van risico's

Het algemene uitgangspunt van het te voeren beleid is om de pensioentoezegging na te komen en wel tegen zo laag mogelijke, maar stabiele premies en uitvoeringskosten. De pensioentoezegging is een eindloonregeling. Het beleid is zodanig ingericht dat onder een breed scala van financiële scenario's deze toezegging in principe kan worden nagekomen.

Het bestuur heeft zijn beleid verwoord in de ABTN. Onderstaand treft u een nadere toelichting aan op de voornaamste risico's die door het bestuur zijn onderkend, alsmede het beleid van het bestuur voor het mitigeren van de risico's:

- beleggingsrisico's;
- verzekeringstechnische risico's;
- operationele risico's.

3.7.1 Beleggingsrisico's

De belangrijkste beleggingsrisico's zijn het prijs- en kredietrisico.

Prijrisico

Prijrisico is uit te splitsen in *renterisico*, *valutarisico* en *marktrisico*.

De beleggingsdoelstellingen bepalen de strategie die de Stichting volgt ten aanzien van het beleggingsrisico. In de dagelijkse praktijk ziet de beleggingscommissie toe op het prijrisico conform de binnen het pensioenfonds aanwezige beleidskaders en de beleggingsrichtlijnen. De overallmarktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

Renterisico

Renterisico is het risico dat optreedt bij wijzigingen in de beleggingen als gevolg van de wijziging van de markttrente.

Het nieuwe Financieel Toetsingskader schrijft voor dat de pensioenverplichtingen van het pensioenfonds gewaardeerd moeten worden op marktwaarde. Dit brengt een aanzienlijke verhoging van het zichtbare renterisico met zich mee.

Om die reden heeft het bestuur reeds in 2006 besloten om het renterisico te beperken door de duration van de beleggingen in vastrentende waarden in overeenstemming te brengen met de duration van de pensioenverplichtingen. Hiermee was circa 55% van het renterisico afgedekt.

Naar aanleiding van de uitkomsten van de eind 2007 uitgevoerde ALM studie heeft het bestuur besloten om met ingang van 1 april 2008 het gehele renterisico af te dekken.

Valutarisico

Het strategisch afdekken van risico's houdt in dat op basis van het beleggingsbeleid besloten wordt in hoeverre een risico wordt afgedekt, bijvoorbeeld volledig of voor een bepaald percentage.

De afdekking van risico's van beleggingen in aandelen die verband houden met schommelingen in de wisselkoers van de Amerikaanse Dollar is halverwege 2008 verhoogd van 50% naar 75% door middel van valutatermijntransacties.

De valutarisico's van beleggingen in niet in Euro genoteerde EAFE aandelen zijn sinds begin 2008 voor 50% afgedekt.

Eind 2009 werd op 29,5% van de aandelenportefeuille een valutarisico gelopen.

Het is de vermogensbeheerder voor vastrentende waarden toegestaan om voor maximaal 10% van de onderliggende waarden valutaposities in te nemen. Ultimo 2009 was de valuta-exposure op vastrentende waarden 0,1%.

Marktrisico

Marktrisico is het risico dat door de ontwikkeling van marktprijzen (veroorzaakt door factoren die samenhangen met een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren) waardewijzigingen plaatsvinden.

Wijzigingen in marktomstandigheden hebben altijd direct invloed op het beleggingsresultaat, omdat alle beleggingen worden gewaardeerd op reële waarde waarbij waardewijzigingen onmiddellijk worden verwerkt in het saldo van baten en lasten.

Spreiding binnen de portefeuille (diversificatie) kan het marktrisico dempen.

In het vierde kwartaal 2007 is in opdracht van het bestuur door Mercer een "Asset Liability Management" studie uitgevoerd.

Op basis van deze studie is door het bestuur van het pensioenfonds besloten om het vermogen van het pensioenfonds voor 55% te beleggen in vastrentende waarden en voor 45% in zakelijke waarden.

Kredietrisico

Kredietrisico dat wordt gelopen op de verschillende beleggingsmarkten waarin het pensioenfonds actief is, is beperkt, omdat weinig wordt belegd in schuldtitels van ondernemingen. Het tegenpartijrisico verbonden aan de inzet van afgeleide financiële instrumenten wordt op marktconforme wijze beheerst door het storten van onderpand bij bepaalde marktbevingen. Daarnaast wordt er gebruikgemaakt van verschillende tegenpartijen met een goede reputatie waardoor dit risico wordt beperkt.

3.7.2 Verzekeringstechnische risico's

Eind 2009 zijn de nieuwe overlevingstafels van het CBS verschenen. Deze tafels wijzen op een verdere toename van de levensverwachting van (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en/of nagelaten betrekkingen.

Overige relevante verzekeringstechnische risico's zijn het overlijdens- en het arbeidsongeschiktheidsrisico.

Het pensioenfonds heeft met Nationale-Nederlanden N.V. een verzekering afgesloten ter dekking van de risico's verbonden aan premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid en vooroverlijden (nabestaandenpensioen).

3.7.3 Operationele risico's

Operationeel risico is het risico dat optreedt bij de uitvoering van de pensioen- en beleggingsactiviteiten, als gevolg van niet afdoende of falende interne processen, menselijk gedrag en systemen of als gevolg van externe gebeurtenissen. Dit risico wordt gemitigeerd door SLA's die met de dienstverleners zijn opgesteld en door het SAS70 Type II rapport van ASR Pension Fund Services N.V. en door het SAS70 Type II rapport van BNY Mellon, die het pensioenfonds van deze uitvoerders ontvangt.

3.8 Toekomst

3.8.1 Pensioenregeling

De op 31 december 2009 geldende reglementaire bepalingen zijn met ingang van 1 januari 2010 vastgelegd in een nieuwe reglementtekst, met het doel om het reglement beter leesbaar en toegankelijk te maken. De inhoud van het reglement is per 1 januari 2010 niet gewijzigd.

3.8.2 Financiering

Met ingang van 1 januari 2009 hebben het pensioenfonds en de werkgever een uitvoeringsovereenkomst afgesloten met een looptijd voor onbepaalde tijd. In deze overeenkomst is onder meer geregeld op welke wijze de te betalen premiebijdragen worden vastgesteld.

3.8.3 Beleggingen

Het passieve beheer van de beleggingen in aandelen is begin maart 2010 opgedragen aan BlackRock. Met de overgang naar de passieve beheerder is ook de afdekking van het valutarisico van de twee belangrijkste vreemde valuta naast de dollar (Brits pond en Japanse yen) van 50% naar 75% opgehoogd.

Er is een begin gemaakt met het onderzoeken van de mogelijkheden naar het toevoegen van diversificatie binnen de risicodragende investeringen. Er is reeds besloten in 2010 een belang in de opkomende markten te nemen.

Het bestuur heeft het rapport van de commissie Frijns dat in januari 2010 is uitgebracht besproken. Naar aanleiding hiervan heeft het bestuur onder meer besloten om in 2010 beleid te ontwikkelen op het gebied van risicomanagement. Over dit onderwerp zijn ook aanbevelingen gedaan door de visitatiecommissie.

3.8.4 Dekkingsgraad

Voorname­lijk als gevolg van de positieve ontwikkelingen op de aandelenbeurzen en de additionele premiebijdragen van de werkgevers is de financiële positie van het pensioen­fonds ten opzichte van ultimo 2008 aan­merkelijk verbeterd. De dek­kings­graad was toen 92,0%. De dek­kings­graad op 31 december 2009 was 99,8 %. Eind mei 2010 was de dek­kings­graad 102,3%.

3.8.5 Bestuur

Mede naar aanleiding van de aanbevelingen van de visitatie­commissie zal het bestuur verdere verbeteringen aanbrengen in haar werkwijze en aansturing van het pensioen­fonds. Bijzondere aandachtspunten voor 2010 zijn het verder ontwikkelen van integriteits­beleid en risicomanagement.

Het bestuur zal zich inspannen om te blijven voldoen aan de steeds hogere eisen die op het gebied van deskundigheid aan het bestuur als collectief en aan individuele bestuursleden worden gesteld.

3.8.6 Deelnemersraad

In verband met het verstrijken van de reglementaire zittingstermijn van de deelnemersraad van vier jaren zijn er op 17 mei 2010 nieuwe verkiezingen gehouden. Als gevolg van de gewijzigde getals­verhoudingen tussen pensioengerechtigden en actieve deelnemers, zal de nieuw te kiezen deelnemersraad bestaan uit vijf vertegenwoordigers namens de pensioengerechtigden en drie vertegenwoordigers namens de actieve deelnemers.

3.9 Rapport van de visitatie­commissie

Zoals op ieder pensioen­fonds rust, mede op het in de Pensioenwet bepaalde, op het pensioen­fonds de verplichting uitvoering te geven aan de Principes van Goed Pensioen­fonds Bestuur. Het Bestuur heeft er, gegeven de 4 mogelijke vormen en de voor- en nadelen wegende, alsmede gegeven de inrichting van beleid en toezicht bij het pensioen­fonds, bewust voor gekozen intern toezicht vorm te geven door middel van visitatie.

De visitatie­commissie bestond in 2009 uit 3 leden en was als volgt samengesteld:

De heer A. Th. M. van Hulst (voorzitter)

De heer E.R. Capitain

Mevrouw J. Studen-Kiliaan

Voor het eerst na de inwerking­tre­ding van de nieuwe Pensioenwet heeft er in 2009/2010 een intern onderzoek plaatsgevonden naar de structurering en de vast­legging van processen en procedures bij het pensioen­fonds, en naar de controles (checks en balances) die daarbij worden toegepast. Dit intern onderzoek, visitatie genoemd, werd verricht door 3 externe personen ieder met brede ervaring in de pensioen­wereld. Over de verslag­periode 2009 heeft deze visitatie­commissie zo'n 40 stukken van het pensioen­fonds bestudeerd, variërend van het pensioen­reglement en statuten, tot de verslag­legging van de uitvoerders aan wie de administratie en de beleggingen zijn uitbesteed. De commissie ontving alle stukken waarom zij vroeg.

De visitatie­commissie heeft gesproken met bestuur en de governance groep van het bestuur. Deze gesprekken, die bedoeld waren om te ervaren hoe het pensioen­fonds in de praktijk met haar eigen regels omgaat en hoe zij tot besluit­vorming komt, waren zeer open en informatief.

De visitatie­commissie heeft een rapport opgesteld waarin zij haar bevindingen, conclusies en aanbevelingen voor verbetering heeft vastgelegd. Dit rapport is aan het bestuur aangeboden en met hen door­genomen. De bevindingen en conclusies van de visitatie­commissie werden in het overleg goeddeels onderkend. Het bestuur zal het rapport met het verantwoordings­orgaan van het pensioen­fonds bespreken.

Rekening houdend met de mogelijkheden van het pensioen­fonds op korte en langere termijn, zullen de aanbevelingen van de visitatie­commissie daarbij serieus in overweging worden genomen. In het rapport heeft de visitatie­commissie geconstateerd dat het pensioen­fonds door het bestuur professioneel wordt aangestuurd en dat het daarbij een vooruitstrevende kwalitatief goede werkwijze hanteert.

3. Verslag van het bestuur

Ter verdere verbetering daarvan, heeft de commissie onder meer aanbevelingen gedaan op de volgende gebieden:

- het verder verbeteren van de vastlegging van de werkwijze van de bestuurlijke organisatie;
- het formuleren van een beleid t.a.v. collectieve waardeoverdrachten;
- het bestuurlijk heroverwegen van de communicatie betreffende het geformuleerde indexatiebeleid;
- het organiseren van een beter inzicht in de voorkomende klachten en geschillen;
- het analyseren van het premie en beleggingsbeleid op basis van meerdere toekomstige scenario's;
- het heroverwegen van het risicomanagement op de lange termijn, inclusief de vastlegging en de bewaking ervan.

De Visitatiecommissie spreekt de hoop uit dat haar werkzaamheden en het rapport met de aanbevelingen daadwerkelijk zullen bijdragen aan de verdere verbetering van de overigens inspirerende en kwalitatief goede werkwijze van het pensioenfondsbestuur. De commissie zal op het resultaat van haar aanbevelingen graag terugkomen bij vervolgonderzoeken in de toekomst.

Reactie van het bestuur op het rapport van de visitatiecommissie:

Het bestuur heeft het rapport van de visitatiecommissie en de daarin opgenomen aanbevelingen om de aansturing van het pensioenfonds verder te verbeteren bestudeerd en besproken. Gedurende 2010 zullen een aantal van de door de visitatiecommissie gedane voorstellen tot verbetering ter hand worden genomen. Daarbij zal vooral aandacht worden besteed aan het ontwikkelen van beleid ten aanzien van risicomanagement.

3.10 Verslag van het verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan van het pensioenfonds is op 22 januari 2008 ingesteld en als volgt samengesteld:

Namens de werkgever:	De heer G. Tait
Namens de deelnemers:	Mevrouw N. van den Kieboom
Namens de pensioengerechtigden:	De heer W. van Keulen

Bij de oprichting is een reglement vastgesteld op basis van de uitgangspunten van Pension Fund Governance. Hierin zijn, onder meer, de frequentie van het overleg met het bestuur en de te behandelen onderwerpen met betrekking tot het beleid geregeld. Het verantwoordingsorgaan heeft in 2008 advies uitgebracht over de vorm en inrichting van het intern toezicht. Het verantwoordingsorgaan heeft in het kader van haar taakuitoefening kennis genomen van het jaarverslag en de jaarrekening 2009 en heeft daarbij overleg gevoerd met de adviserend actuaris en de accountant. Het verantwoordingsorgaan is tot de conclusie gekomen dat het bestuur aan zijn taken op een verantwoordelijke en prudente wijze invulling heeft gegeven.

Dordrecht, 8 juni 2010

Stichting Pensioenfonds DuPont Nederland,
Het verantwoordingsorgaan

Reactie van het bestuur op het verslag van het verantwoordingsorgaan:

Het bestuur heeft met instemming kennis genomen van het verslag van het verantwoordingsorgaan.

3.11 Conclusie

De solvabiliteit van het pensioenfonds is in het verslagjaar aanmerkelijk verbeterd. De dekkingsgraad steeg van 92,0% eind 2008 naar 99,8 % eind 2009. Dit betekent echter dat de waarde van de aanwezige middelen van het pensioenfonds per balansdatum nog onvoldoende was om aan de verplichtingen te kunnen voldoen. In overleg met de werkgever is een herstelplan opgesteld en ingediend bij DNB met het doel om het dekkingstekort uiterlijk eind 2013 op te heffen. Dit herstelplan is door DNB goedgekeurd.

In 2009 heeft het bestuur veel aandacht besteed aan een aantal onderwerpen die verband houden met Pension Fund Governance, zoals het bevorderen van de deskundigheid, het evalueren van het functioneren van het bestuur en individuele bestuursleden. Bovendien is in het verslag jaar gewerkt aan het verbeteren van de kwaliteit van de communicatie met de belanghebbenden van het pensioenfonds.

3. Verslag van het bestuur

3.12 Deelnemersraad

De deelnemersraad van het pensioenfonds is op 31 december 2009 als volgt samengesteld:

Namens de deelnemers:

De heer U. van Gent
De heer P. Pelzer
De heer R. Versendaal (secretaris)
De heer E. Vos

Namens de pensioengerechtigden:

De heer J. Dik
De heer G.J. Postma
De heer H. van den Reydt (voorzitter)
De heer J. Stienstra

Op 12 mei 2010 heeft het bestuur een voorgenomen besluit genomen ter vaststelling van de jaarverslaggeving 2009. Aansluitend is de deelnemersraad gevraagd om advies conform artikel 111, lid 2 van de Pensioenwet. De deelnemersraad heeft op 27 mei 2010 een positief advies uitgebracht.

Met kennisgeving van het positief advies van de deelnemersraad heeft het bestuur de jaarverslaggeving 2009 op 22 juni 2010 vastgesteld.

Het bestuur,
Dordrecht, 22 juni 2010,

F. van Dorsten	Lid
N. El Morabit	Lid
C. van 't Hart	Lid
R. de Jonge	Lid
J. Ritterbex	Secretaris
W. van de Sande	Lid
W. Smouter	Lid
M. Zandbergen	Lid
K. de Zeeuw	Voorzitter
P. Meyers	Lid

4. Jaarrekening

4.1 Balans per 31 december 2009 (ná resultaatbestemming; X € 1.000,-)

<i>Toelichting:</i>	2009	2008
Activa		
Beleggingen voor risico pensioenfonds: 1		
<i>Vastgoedbeleggingen</i>	3.179	3.609
<i>Aandelen</i>	265.842	182.288
<i>Vastrentende waarden</i>	318.603	265.758
<i>Derivaten</i>	3.163	39.532
<i>Overige beleggingen</i>	12.465	51.670
	603.252	542.857
Vorderingen en overlopende activa: 2		
<i>Vordering op de werkgever</i>	3.415	2.322
<i>Overige vorderingen</i>	73	84
Overige activa: 3		
<i>Liquide middelen</i>	173	735
	606.913	545.998
Passiva		
Algemene reserve 4	-1.080	-46.403
Technische voorzieningen 5	592.987	576.725
Overige schulden en overlopende passiva 6	15.006	15.676
	606.913	545.998

4. Jaarrekening

4.2 Staat van baten en lasten over 2009 (X € 1.000,-)

<i>Toelichting:</i>		2009	2008
Baten			
Premiebijdragen (werkgevers + werknemers)	7	24.296	13.889
Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	8	67.370	-39.349
Overige baten	9	375	1.082
		92.041	-24.378
Lasten			
Pensioenuitkeringen	10	28.559	27.193
Pensioenuitvoeringskosten	11	1.687	1.160
Mutatie voorziening pensioenverplichting- en voor risico van het pensioenfonds:	12		
<i>Pensioenopbouw</i>		21.012	13.889
<i>Indexering en overige toeslagen</i>		0	8
<i>Rentetoevoeging</i>		14.822	22.377
<i>Onttrekking pensioenuitkeringen</i>		-28.336	-26.871
<i>Onttrekking pensioenuitvoeringskosten</i>		-1.687	-1.160
<i>Wijziging marktrente</i>		-14.301	87.041
<i>Wijziging u.h.v. overdracht van rechten</i>		-163	87
<i>Overige mutatie vpv</i>		541	9
<i>Opslag toename langleventrend</i>		24.374	0
		16.262	95.380
Saldo overdrachten van rechten	13	93	-58
Overige lasten	14	117	561
		46.718	124.236
Saldo van baten en lasten		45.323	-148.614
Bestemming van het resultaat: Toevoeging algemene reserve		45.323	-148.614

De bijgevoegde toelichtingnummers verwijzen naar de toelichting op de balans en staat van baten en lasten vanaf pagina 38.

4. Jaarrekening

4.3 Kasstroomoverzicht over 2009 (X € 1.000,-)

	2009	2008
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premies	25.658	14.117
Ontvangen i.v.m. met overdracht van rechten	86	932
Betaalde pensioenuitkeringen	-28.559	-27.193
Betaald i.v.m. overdracht van rechten	-2.352	-874
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-1.890	-1.925
Betaald i.v.m. eindafrekening Nat. Nederlanden	0	-3.985
Ontvangen uitkeringen van herverzekeraars	0	0
Betaalde premies herverzekering	-117	-115
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	-7.174	-19.043
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Verkopen en aflossingen van beleggingen	1.937.378	3.191.549
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	16.566	21.824
Aankopen beleggingen	-1.944.325	-3.150.708
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-1.763	-2.090
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	7.856	60.575
Nettokasstroom	682	41.532
Mutatie liquide middelen	682	41.532

Het verloop van de liquide middelen is als volgt:

Stand per 1 januari	735	656
Mutatie liquide middelen	682	41.532
Waarvan beschikbaar voor beleggingen	-1.244	-41.453
Stand per 31 december	173	735

Dit overzicht is opgesteld volgens de directe methode.

4.4 Algemeen

Doelstellingen van de Stichting

De Stichting Pensioenfonds DuPont Nederland ('de Stichting') is opgericht op 2 februari 1996. De Stichting en DuPont de Nemours (Nederland) B.V. ('Werkgever') zijn overeengekomen dat de Stichting met ingang van 1 januari 1996 de verplichting op zich neemt, de volgens het pensioenreglement in het vooruitzicht gestelde pensioenen aan belanghebbenden uit te keren onder de voorwaarden van de statuten en het pensioenreglement, voorzover de Werkgever en aangesloten ondernemingen, zoals gedefinieerd in hoofdstuk 1, artikel 1 van het pensioenreglement, de hiervoor verschuldigde contributies en eventuele koopsommen hebben betaald.

De Stichting, gevestigd te Dordrecht, heeft ten doel de belanghebbenden bij te staan in de geldelijke gevolgen van ouderdom, invaliditeit en overlijden door middel van het toekennen van pensioen. De belanghebbenden zijn de deelnemers in dienst van de Werkgever en aangesloten ondernemingen, de pensioengerechtigden en de gewezen deelnemers en ieder ander die op grond van het pensioenreglement van de Stichting aanspraken jegens de Stichting heeft.

De Stichting heeft niet het oogmerk winst te behalen. Ter dekking van de opgebouwde pensioenrechten door de werknemers worden door de Stichting premies in rekening gebracht bij de Werkgever en aangesloten ondernemingen conform de uitvoeringsovereenkomsten tussen voornoemde partijen.

Toelichting kasstroomoverzicht

Voor de opstelling van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd.

Hierbij worden alle ontvangsten en uitgaven als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

4.5 Financiële positie

Over heel 2009 werd door het pensioenfonds een rendement behaald van 13,0%.

Het resultaat van de benchmark voor de hele beleggingsportefeuille bedroeg 10,9%.

Het pensioenfonds heeft over 2009 dus een beter resultaat weten te behalen dan deze benchmark, met name doordat de vastrentende beheerder de benchmark wist te verslaan. Het beleggingsresultaat is het gevolg van positieve resultaten in de aandelenportefeuille (25,4%) en een positief resultaat op de portefeuille vastrentende waarden (3,7%).

De dekkingsgraad eind 2008 was 92,0%. Het minimaal vereist vermogen was 104,1% en het vereist vermogen was 113,7%, hetgeen betekende dat er sprake was van onderdekking. Zowel het op basis van het FTK gedefinieerd minimaal vereist eigen vermogen als het vereist eigen vermogen voor nominale pensioenaanspraken was eind 2008 niet aanwezig.

Het pensioenfonds heeft begin 2009 een herstelplan ingediend bij DNB waarin is aangegeven welke maatregelen het bestuur heeft genomen om binnen een periode van vijf jaar de situatie van onderdekking op te heffen en om binnen een periode van vijftien jaar het eigen vermogen op het door DNB vereiste niveau te brengen.

Het herstelplan is gebaseerd op een overeenkomst met de werkgever waarin is vastgelegd dat deze in de komende vijf jaar zodanige additionele premiebetalingen zal doen dat het dekkingstekort vóór eind 2013 is opgeheven.

Bovendien zullen de premiebijdragen van de werkgever hoger zijn dan de gedempte kostendeckende premie tot het pensioenfonds over het wettelijk vereist eigen vermogen beschikt. Dit zal naar verwachting eind 2019 het geval zijn.

De dekkingsgraad eind 2009 is 99,8%, dit na correctie voor de gestegen levensverwachting zoals voorgeschreven door DNB. Deze dekkingsgraad is lager is dan de wettelijke minimum dekkingsgraad, maar bijna 5 procentpunten boven het schema dat volgt uit het herstelplan.

Dit herstel van de dekkingsgraad komt door goede rendementen op de aandelenportefeuille. Ook is er gedurende het jaar een bijstorting van de sponsor geweest. Toch bevindt de dekkingsgraad zich eind 2009 nog steeds 14 procentpunten onder de wettelijk vereiste dekkingsgraad (113,8%).

4.6 Grondslagen van balanswaardering

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving. De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op reële waarde. De overige activa en passiva worden gewaardeerd op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen, waarmee wordt verwezen naar de toelichting.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Schattingen en veronderstellingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur van het pensioenfonds zich verschillende oordelen en maakt schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2: 362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Opname van actief, verplichting, bate of last

Een **actief** wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een **verplichting** wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum.

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum. Monetair activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de staat van baten en lasten.

Beleggingen voor risico van het pensioenfonds

Vastgoedbeleggingen zijn onroerende zaken die worden aangehouden om huuropbrengsten of waardestijgingen, of beide, te realiseren. Vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd op reële waarde zijnde de marktwaarde. Marktwaarde wordt onder meer gebaseerd op beschikbare marktgegevens en samengesteld door externe taxateurs. Waardeveranderingen van op marktwaarde gewaardeerde vastgoedbeleggingen worden verwerkt in de staat van baten en lasten. Op vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven. Voor beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen is de marktwaarde de per balansdatum geldende beurskoers.

Aandelen en participaties in beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd op marktwaarde. De marktwaarde is de beursnotering per balansdatum.

Vastrentende waarden en participaties in beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd op marktwaarde. De marktwaarde is de beursnotering per balansdatum.

De lopende interest op vastrentende waarden wordt gepresenteerd als onderdeel van de marktwaarde van de vastrentende waarden.

Derivaten worden in de jaarrekening opgenomen tegen marktwaarde. De verwerking van waardeveranderingen van de marktwaarde is afhankelijk van het feit of het afgeleide instrument al dan niet als een afdekkingsinstrument wordt aangemerkt. Indien geen marktwaarde beschikbaar is, wordt de waarde bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingssystemen. Indien een derivatenpositie negatief is wordt het bedrag onder de schulden verantwoord.

Overige beleggingen worden gewaardeerd op marktwaarde.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de nominale waarde. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid.

Vorderingen en overlopende activa worden onderscheiden van vorderingen in verband met beleggingstransacties. Vorderingen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

Liquide middelen

Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas, banktegoeden en deposito's die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel met een looptijd korter dan twaalf maanden. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden.

Algemene reserve

De algemene reserve wordt bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en eventuele overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingssystemen in de balans zijn opgenomen.

Op grond van artikel 146 van de Pensioenwet dient met ingang van 2009 niet langer meer een wettelijke reserve herwaardering (conform artikel 2:390 lid 1 BW) gevormd te worden voor beleggingen die zijn gewaardeerd tegen marktwaarde en waarvoor geen frequente marktnotering beschikbaar is.

Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening pensioenverplichtingen is gelijk aan de contante waarde van de per de balansdatum op de achterliggende diensttijd betrekking hebbende gefinancierde pensioenaanspraken.

De voorziening pensioenverplichtingen wordt verhoogd met een opslag van 1% voor toekomstige administratiekosten.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is rekening gehouden met sterftetekansen en een intrestverwachting. Aanpassing van de grondslagen vindt plaats, indien nieuwe overlevingstafels beschikbaar zijn en/of de ontwikkelingen bij de Stichting daar aanleiding toe geven.

Op basis van nieuwe waarnemingen van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) in 2006 en 2007 heeft het CBS in december 2009 een nieuwe prognose afgegeven voor 2050. De ontwikkeling van de levensverwachting blijkt aanzienlijk beter dan voorzien (en hiermee ongunstiger voor pensioenfonds, in verband met een zwaardere reservering).

Het pensioenfonds baseert de technische voorzieningen voornamelijk op de door het Actuarieel Genootschap gepubliceerde Prognosetafel 2005-2050.

Hierin is de toegenomen levensverwachting nog niet verwerkt. Het Actuarieel Genootschap zal in de loop van 2010 een nieuwe prognosetafel publiceren waarin de toegenomen levensverwachting wel zal worden meegenomen.

Omdat die tafel nog niet beschikbaar is en het pensioenfonds al wel rekening moet houden met de toegenomen levensverwachting, is de toename van de voorzieningen geschat op basis van de CBS prognosetafel 2008-2050.

Deze toename bedraagt 4,3% van de technische voorzieningen.

4. Jaarrekening

De voorziening is berekend met inachtneming van de volgende actuariële grondslagen:

- Gehanteerde rekenrente: Rentetermijnstructuur DNB; RTS ultimo 2009.
- Sterftegrondslag mannen: De aan het Actuarieel Genootschap ontleende AG Generatietafel 2050 Mannen met 1 jaar leeftijdsterugstelling en starttafel 2007-2012.
- Sterftegrondslag vrouwen: De aan het Actuarieel Genootschap ontleende AG Generatietafel 2050 Vrouwen met 1 jaar leeftijdsterugstelling en starttafel 2007-2012.
- Partnerfrequentie: Voor de partnerfrequentie wordt verwezen naar paragraaf 6.1.
- Leeftijdsverschil: Aangenomen wordt dat de verzorgde van een mannelijke verzekerde 3 jaar jonger is dan de verzekerde en de verzorgde van een vrouwelijke verzekerde 3 jaar ouder.
- Voorziening voor niet ingegaan wezenpensioen: De contante waarde van de tot de pensioendatum te betalen premies voor de verzekering van het wezenpensioen. De premie bedraagt € 32,- per € 1.000 wezenpensioen voor mannen en € 16,- per € 1.000 wezenpensioen voor vrouwen.
- Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw voor arbeidsongeschikten: De contante waarde van de vrijgestelde pensioenopbouw is voor 100% opgenomen in de VPV.
- Indexatiemethode: Op de pensioenrechten en pensioenaanspraken wordt jaarlijks een toeslag verleend van maximaal 75% van het consumentenprijsindexcijfer van het Centraal Bureau voor de Statistiek over het betreffende jaar. Het bestuur beslist evenwel jaarlijks in hoeverre pensioenrechten en pensioenaanspraken worden aangepast. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement gefinancierd.
- Uitvoeringskosten: De voorziening pensioenverplichtingen wordt verhoogd met een opslag van 1% voor uitvoerings- en excassokosten.

4.7 Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen en valutaresultaten. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. (In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten. Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Kosten vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe kosten verstaan.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen e.d.

Bijzondere waardeverminderingen

Door het pensioenfonds wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

De opbrengstwaarde is bepaald met behulp van de actieve markt.

Een bijzonder waardeverminderingsverlies wordt direct als een last verwerkt in de staat van baten en lasten.

Indien wordt vastgesteld dat een in het verleden verantwoorde bijzondere waardevermindering niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. De pensioenuitkeringen zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

Pensioenopbouw

Bij de pensioenopbouw zijn aanspraken en rechten over het boekjaar gewaardeerd naar het niveau dat zij op balansdatum hebben.

Indexering en overige toeslagen

Bij de berekening van de pensioenverplichtingen worden de aanspraken en rechten gewaardeerd naar het niveau dat zij op balansdatum hebben. Dit houdt in:

- dat uit een besluit tot indexatie genomen na de balansdatum op balansdatum geen verplichting voortvloeit;
- dat financiële verplichtingen voortvloeiende uit besluiten die voor balansdatum zijn genomen worden verantwoord (ook al wordt de toezegging pas in het volgend boekjaar verwerkt), en
- dat per balansdatum onvoorwaardelijke verplichtingen voortvloeiend uit het voldoen aan ex ante-condities, die niet aan een bestuursbesluit onderhevig zijn, worden opgenomen.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De interesttoevoeging wordt tegen de rekenrente primo berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Vooraf wordt een actuariële berekening gemaakt van de toekomstige pensioenuitkeringen die in de voorziening pensioenverplichtingen worden opgenomen. Deze post betreft de vrijval ten behoeve van de uitkeringen van het verslagjaar.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Vooraf wordt een actuariële berekening gemaakt van de toekomstige pensioenuitvoeringskosten (met name excassokosten) die in de voorziening pensioenverplichtingen worden opgenomen. Deze post betreft de vrijval ten behoeve van de financiering van de kosten van het verslagjaar.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Het betreft hier de wijziging van de voorziening pensioenverplichtingen uit hoofde van in- en uitgaande waardeoverdrachten.

Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen

Onder de overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen is opgenomen het resultaat uit hoofde van sterfte en arbeidsongeschiktheid.

Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdracht van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Overige baten en lasten

Overige baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Met ingang van 1 januari 2006 is met Nationale-Nederlanden N.V. een verzekeringsovereenkomst afgesloten voor de risico's verbonden aan vooroverlijden (nabestaandenpensioen) en premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid.

Deze overeenkomst is met ingang van 1 januari 2009 verlengd. De hiervoor verschuldigde premie bedraagt in 2009 € 116.710 (2008: € 114.740) en is opgenomen in de post overige lasten.

Resultaat

Het resultaat komt tot stand als het verschil tussen baten en lasten.

4.8 Toelichting op de balans per 31 december 2009

(in duizenden euro's, tenzij anders aangegeven)

ACTIEF

1 Beleggingen voor risico pensioenfondsen

De balanswaarde is vastgesteld op basis van de beurskoers van de officiële noteringen ultimo boekjaar.

Eind december 2009 heeft het pensioenfonds de volgende verdeling naar de verschillende beleggingscategorieën:

	31 / 12 / 2009		
	Waarde Categorie (x € 1.000,-)	Werkelijke gewicht	Strategische normgewicht
Zakelijke waarden	€ 269.021	44,6%	45%
Vastrentende waarden	€ 332.987	55,2%	55%
Cash	€ 1.244	0,2%	0%
Totaal	€ 603.252	100,0%	100%

Het verloop en de verdere onderverdeling waren in 2009 als volgt³:

	ZAKELIJKE WAARDEN		
	Aandelen	Vastgoed- fondsen	Totaal
Stand per 1 januari	182.288	3.609	
Aankopen	297.611	2.307	
Verkopen/aflossingen	-283.047	-3.510	
	14.564	-1.203	
Mutaties koersverschillen	68.990	773	
Overige mutaties	0	0	
Stand per 31 december	265.842	3.179	269.021

³ De vastgoedbeleggingen betreffen aandelenbeleggingen in vastgoed. De lopende rente, liquide middelen met beleggingsbestemming en de beleggingscrediteuren zijn opgenomen onder de overige beleggingen.

4. Jaarrekening

	VASTRENTENDE WAARDEN			Totaal
	Obligaties	Derivaten	Over. Bel. ⁴	
Stand per 1 januari	265.758	39.532	10.217	
Overige mutaties ⁵	0	-14.592	0	
Aankopen	982.819	264.026	408.838	
Verkopen/aflossingen	-942.250	-211.672	-440.999	
	40.569	52.354	-32.161	
Mutaties koersverschillen	12.276	-87.882	2.509	
Overige mutaties	0	13.751	31.900	
Stand per 31 december	318.603	3.163	12.465	334.231
Waarvan cash			1.244	
Stand per 31 december (Exclusief cash)	318.603	3.163	11.221	332.987

De directe beleggingsopbrengsten en het risico van uit marktwaarde voortvloeiende koersverliezen komen voor rekening van het pensioenfonds. Beperking van het marktrisico wordt onder meer bereikt door het diversificeren van de beleggingen.

De aandelen bestaan uit:	2009	2008
Beursgenoteerde aandelen	255.774	179.446
Beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde aandelenbeleggingsfondsen	10.068	2.842
Stand per 31 december	265.842	182.288

⁴ Het betreft hier de aankopen, verkopen en mutaties koersverschillen van de overige beleggingen zoals gespecificeerd op pagina 41

⁵ De overige mutatie inzake derivaten betreft het deel van de derivatenpositie ultimo 2008 met een negatieve waarde. Aangezien de derivatenpositie ultimo 2009 een positieve waarde heeft is deze negatieve waarde ultimo 2008 meegenomen in het verloopoverzicht 2009.

De regionale spreiding van de aandelenportefeuille luidt als volgt:	2009	2008
Azië/Pacific (excl. Japan)	6,3%	5,0%
Europa	36,6%	36,0%
Japan	10,9%	13,9%
Noord Amerika	46,2%	45,1%
	100,0%	100,0%

De afdekking van risico's van beleggingen in aandelen die verband houden met schommelingen in de wisselkoers van de Amerikaanse Dollar worden voor 75% afgedekt door middel van valutatermijntransacties. De valutarisico's van beleggingen in niet in Euro genoteerde EAFE aandelen zijn voor 50% afgedekt.

Eind 2009 werd op 29,5% van de aandelenportefeuille een valutarisico gelopen.

4. Jaarrekening

De vastgoedbeleggingen bestaan uit:	2009	2008
Indirecte vastgoedbeleggingen (participaties in beleggingsinstellingen)	3.179	3.609
Stand per 31 december	3.179	3.609

De vastrentende waarden bestaan uit:	2009	2008
Obligaties	288.751	237.207
Deposito's en dergelijke	26.060	21.723
Cash collateral (verstrekt)	3.792	6.828
Stand per 31 december	318.603	265.758

De kredietkwaliteit van de beleggingen in **vastrentende waarden** luidt als volgt:

	2009	2008
AAA	85,3%	70,0%
AA	9,5%	23,0%
A	2,1%	5,0%
BBB	3,1%	2,0%
	100,0%	100,0%

Het is de vermogensbeheerder voor vastrentende waarden toegestaan om voor maximaal 10% van de onderliggende waarden valutapositionen in te nemen. Ultimo 2009 was de valuta-exposure op vastrentende waarden 0,1%.

De derivaten bestaan uit:	2009	2008
Interest rate swaps	3.653	68.749
Credit default swaps	0	919
Valutatermijncontracten	2.152	11.877
Cash collateral	-2.642	-42.013
Stand per 31 december	3.163	39.532

Ultimo 2009 is de waarde van de derivaten positief. Zodoende zijn, in lijn met vorig boekjaar, de derivaten in 2009 opgenomen onder het belegd vermogen. Het deel van de derivaten met een negatieve waarde ultimo 2009 is in lijn met vorig boekjaar opgenomen onder de overige schulden.

4. Jaarrekening

De overige beleggingen bestaan uit:	2009	2008
Rekening-courant saldo bij BNY Mellon	1.244	41.453
Geldmarktinstrumenten	1.273	33.435
Beleggingscrediteuren	-8.708	-30.220
Beleggingsdebiteuren	14.065	2.719
Te ontvangen interest	4.143	3.804
Te ontvangen dividend	282	308
Overig	166	171
Stand per 31 december	12.465	51.670

Het pensioenfonds heeft ultimo 2009 en 2008 geen beleggingen uitgeleend. Tevens wordt door het pensioenfonds ultimo 2009 en 2008 niet belegd in aangesloten ondernemingen.

2 Vorderingen en overlopende activa⁶

	2009	2008
- Vorderingen op werkgever		
Vordering op werkgevers inzake premie	0	402
Vordering op werkgevers inzake affinanciering vroegpensioen	1.178	1.920
Vordering u.h.v. collectieve waardeoverdracht	2.237	0
	3.415	2.322
- Overige vorderingen		
Bijdragen aangesloten ondernemingen inzake vroegpensioen	70	76
Nog te ontvangen rente en overig	3	8
	73	84
	3.488	2.406

De overige vorderingen hebben een looptijd van korter dan 1 jaar.

3 Overige activa⁷

	2009	2008
Rekening-courant saldo bij ABN-Amro bank	74	168
Rekening-courant saldo bij Fortis bank	78	527
Ondernemersdeposito bij ABN-Amro bank	21	40
	173	735

⁶ De lopende rente, te ontvangen dividend en dividendbelasting zijn opgenomen onder de overige beleggingen.

⁷ Het banksaldo beschikbaar voor aankoop van beleggingen (rekening-courant saldo bij BNY Mellon) is opgenomen onder de overige beleggingen.

PASSIEF

4 Algemene reserve

	Algemene reserve €
Stand per 31 december 2008	-46.403
Bestemming saldo van baten en lasten	45.323
Stand per 31 december 2009	-1.080

De dekkingsgraad wordt bepaald als activa gedeeld door VPV (per 31 december 2009). Ten opzichte van 2008 is de dekkingsgraad toegenomen, van 92,0% per 31 december 2008 naar **99,8%** per 31 december 2009.

Onder het FTK worden twee toetsingsgrenzen gedefinieerd.

Het **Minimaal Vereist Vermogen** is gelijk aan de VPV inclusief de sterftetrend, verhoogd met een opslag voor algemene risico's. Het Minimaal Vereist Vermogen bedraagt 104,1% per 31 december 2009. Onder het FTK is met de huidige dekkingsgraad dus sprake van onderdekking.

Het **Vereist Vermogen** is gelijk aan de VPV op marktwaarde inclusief sterftetrend en verhoogd met een opslag. Deze opslag dient zodanig te worden vastgesteld dat de kans dat het pensioenfonds in een periode van 1 jaar wordt geconfronteerd met een zodanige daling van de dekkingsgraad dat het vermogen daalt tot onder de VPV, kleiner of gelijk is aan 2,5%.

Voor de vaststelling van deze opslag is door DNB een standaardtoets ontwikkeld; de zogenaamde S-toets. De onderliggende factoren worden aangeduid met S1 tot en met S6. Met name het renterisico en het aandelenrisico bepalen de uitkomst van deze toets. Het vereist vermogen bedraagt 113,8% per 31 december 2009. Onder de FTK-normen is er dus sprake van een reservetekort.

Het pensioenfonds heeft in maart 2009 een herstelplan ingediend bij DNB waarin is aangegeven welke maatregelen het bestuur heeft genomen om binnen een periode van vijf jaar de situatie van onderdekking op te heffen en om binnen een periode van vijftien jaar het eigen vermogen op het door DNB vereiste niveau te brengen.

De belangrijkste punten in het herstelplan zijn:

- de werkgever zal additionele premiebetalingen doen die er toe leiden dat het dekkingstekort vóór ultimo 2013 is opgeheven;
- wanneer het pensioenfonds over het minimaal vereist vermogen beschikt zal de werkgever, in aanvulling op de gedempte kostendekkende premie, aanvullende betalingen doen tot een dekkingsgraad van 115% is bereikt;
- het pensioenfonds zal de ingegane pensioenen en slapersrechten niet aanpassen zolang het pensioenfonds niet beschikt over het vereist vermogen;
- het beleggingsbeleid van het pensioenfonds blijft in hoofdlijnen ongewijzigd.

5 Technische voorzieningen

Het mutatieoverzicht van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds luidt als volgt:

	2009 Totaal	2008 Totaal
Stand per 1 januari	576.725	481.345
<i>Bij:</i>		
Toevoeging pensioenopbouw	21.012	13.889
Indexering en overige toeslagen	0	8
Rentetoevoeging	14.822	22.377
Mutatie overdrachten van rechten	0	87
Wijziging marktrente	0	87.041
Overige mutaties	541	9
Opslag toename langleventrend	24.374	0
<i>Af:</i>		
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	28.336	26.871
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	1.687	1.160
Mutatie overdrachten van rechten	163	0
Wijziging marktrente	14.301	0
Overige mutaties	0	0
Stand per 31 december	592.987	576.725

De voorziening pensioenverplichtingen is gelijk aan de contante waarde van de per de balansdatum op de achterliggende diensttijd betrekking hebbende gefinancierde pensioenaanspraken.

Een beperkt deel van de tijdsevenredige rechten was niet gefinancierd in verband met de zogenaamde 65-x financiering. Deze financieringsachterstand is eind 2009 volledig ingelopen.

Met ingang van 1 januari 2006 is met Nationale-Nederlanden N.V. een verzekeringsovereenkomst afgesloten voor de risico's verbonden aan vooroverlijden (nabestaandenpensioen) en premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid.

Deze overeenkomst is met ingang van 1 januari 2009 verlengd. De hiervoor verschuldigde premie bedraagt in 2009 € 116.710 (2008: € 114.740) en is opgenomen in de post overige lasten.

6 Overige schulden en overlopende passiva⁸

	2008	2009
- Overige schulden		
Af te dragen loonheffing	258	242
Derivaten	13.751	14.592
	14.009	14.834
- Overlopende passiva		
Nog te betalen aan de werkgever	178	0
Nog te betalen waardeoverdrachten	63	0
Nog te betalen kosten	756	842
	997	842
	15.006	15.676

De overige schulden hebben een looptijd van korter dan 1 jaar.

Als gevolg van het feit dat (een deel van) de derivaten ultimo 2008 en 2009 een negatieve waarde hebben van 14.592 respectievelijk 13.751, zijn de derivaten onder de schulden gerapporteerd. De derivaten bestaan voor het overgrote deel uit interest rate swaps en valuta termijncontracten.

⁸ Het saldo beleggingscrediteuren is opgenomen onder de overige beleggingen.

4.9 Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden Euro's, tenzij anders aangegeven)

BATEN

7 Premiebijdragen werkgevers en werknemers

	2009	2008
Bijdragen van werkgevers	22.160	11.725
Bijdragen van werknemers	2.136	2.164
Reguliere bijdragen	24.296	13.889

4. Jaarrekening

De samenstelling van de (gedempte) kostendekkende en feitelijke premie 2009 zijn als volgt bepaald:

Onder het FTK wordt expliciet een **kostendekkende** premie gedefinieerd voor nieuwe pensioenaanspraken. Deze premie is gebaseerd op de rentetermijnstructuur aan het einde van het voorafgaande boekjaar. Voor 2009 kan deze als volgt worden voorgesteld:

Kostendekkende premie:	2009	2008
Gemiddelde interne rentevoet (RTS)	3,58%	4,84%
Nominale netto pensioeninkoop op marktwaarde	20.391	13.279
Kostenopslag	1.404	1.024
Solvabiliteitsopslag (Vereist Vermogen FTK)	2.795	2.295
Totaal	24.590	16.598

Door het pensioenfonds wordt een **gedempte kostendekkende** premie gedefinieerd voor nieuwe pensioenaanspraken. Deze premie wordt gebaseerd op het 3-jaars voortschrijdend gemiddelde van de interne rentevoet van de kostendekkende premie vermeerderd met een opslag. Voor 2009 kan dit als volgt worden voorgesteld:

Gedempte kostendekkende premie:	2009	2008
Gehanteerde rentevoet	4,75%	-
Nominale netto pensioeninkoop	15.921	-
Kostenopslag	1.404	-
Solvabiliteitsopslag (Vereist Vermogen FTK)	2.188	-
Totaal	19.513	n.v.t.

De **feitelijke** premie wordt vanaf 2009 vastgesteld op basis van de gedempte kostendekkende premie, rekening houdend met de dekkingsgraad van het pensioenfonds. Tot en met 2008 werd de feitelijke premie vastgesteld op basis van de kostendekkende premie. De feitelijke en de (gedempte) kostendekkende premie hoeven echter niet gelijk te zijn aan elkaar. In onderstaand overzicht is de opbouw van de feitelijke premie aangegeven:

Feitelijke premie:	2009	2008
Bijdrage werknemer	2.136	2.164
Bijdrage werkgever	17.377	12.139
Extra werkgever vanwege dekkingsgraad < 115%	1.670	-
Extra werkgever uit hoofde van herstelplan	3.895	-
Subtotaal	25.078	14.303
Premievordering reeds opgenomen ultimo vorig boekjaar	-782	-414
Totaal	24.296	13.889

8 Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

	2009	2008
- Directe beleggingsopbrengsten		
Vastgoedbeleggingen en aandelen (dividend)	6.975	7.174
Obligaties (interest)	9.014	12.069
Derivaten	-283	-217
Overige beleggingen (interest)	865	1.793
	16.571	20.819
- Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Herwaarderingsresultaten:</i>		
Vastgoedbeleggingen	773	-799
Aandelen	68.990	-44.626
Obligaties	12.276	-544
Derivaten	-87.882	86.798
Overige beleggingen	2.509	2.775
<i>Verkoopresultaten:</i>		
Vastgoedbeleggingen	653	-776
Aandelen	-20.574	-64.085
Obligaties	-8.042	-5.497
Derivaten	83.862	-31.423
	52.565	-58.177
<i>Af: kosten toegerekend aan de beleggingen:</i>		
Zakelijke waarden (DuPont Capital Management)	-388	-510
Vastrentende waarden (PIMCO Europe Ltd.)	-687	-685
Activiteiten custodian (BNY Mellon)	-201	-302
Overige kosten toegerekend aan beleggingen	-490	-494
	-1.766	-1.991
	67.370	-39.349

9 Overige baten

	2009	2008
Overige baten	375	1.082

LASTEN

10 Pensioenuitkeringen

	2009	2008
Ouderdomspensioen	24.965	23.787
Nabestaandenpensioen	3.528	3.344
Wezenpensioen	66	62
<i>Uitkeringen pensioengerechtigden⁹</i>	28.559	27.193

⁹ Het verschil tussen de vermelde pensioenuitkeringen van 28.559 en de onder punt 12 vermelde onttrekking voor pensioenuitkeringen van 28.336 is veroorzaakt door de werkgeversbijdragen zorgverzekeringswet (ZVW).

11 Pensioenuitvoeringskosten

	2009	2008
Controlekosten	61	68
Adviseurskosten	392	525
Administratie- en excassokosten	749	526
Overige pensioenuitvoeringskosten	485	41
<i>Totaal pensioenuitvoeringskosten</i>	1.687	1.160

12 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen risico pensioenfonds

	2009	2008
<i>Bij:</i>		
Toevoeging pensioenopbouw	21.012	13.889
Indexering en overige toeslagen	0	8
Rentetoevoeging	14.822	22.377
Mutatie overdrachten van rechten	0	87
Wijziging markttrente	0	87.041
Overige mutaties	541	9
Opslag toename langlevendrend	24.374	0
<i>Af:</i>		
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	28.336	26.871
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	1.687	1.160
Mutatie overdrachten van rechten	163	0
Wijziging markttrente	14.301	0
Overige mutaties	0	0
<i>Mutatie voorziening pensioenverplichtingen:</i>	16.262	95.380

13 Saldo overdrachten van rechten

	2009	2008
Waardeoverdrachten overgenomen	-86	-932
Waardeoverdrachten overgedragen	179	874
	93	-58

14 Overige lasten

	2009	2008
Stop-loss-premie u.h.v. herverzekering	117	115
Overige lasten	0	446
	117	561

4.10 Bezoldiging bestuursleden

De leden van het Bestuur van de Stichting ontvingen in 2009 geen bezoldiging van de Stichting voor de verrichte bestuurswerkzaamheden. Eén lid ontvangt voor overige werkzaamheden een vergoeding van de Stichting. Deze vergoeding maakt onderdeel uit van de adviseurskosten.

4.11 Verhouding werkgever / Stichting

Bestuursleden, die door de werkgever ter beschikking zijn gesteld, worden door de werkgever ter beschikking gesteld zonder doorbelasting van kosten. Voor operationele werkzaamheden vindt voor 2,75 FTE doorbelasting van kosten plaats. Deze doorbelasting maakt onderdeel uit van de administratiekosten.

5. Overige gegevens

5.1 Voorstel tot bestemming van het resultaat

Het voorstel van het Bestuur van de Stichting, ten aanzien van het in het boekjaar 2009 behaalde voordelige saldo van baten en lasten van € 45,3 miljoen, is om dit saldo volledig toe te voegen aan de algemene reserve hetgeen reeds als zodanig in de balans is verwerkt.

5.2 Financiële overeenkomst met de werkgever

De jaarrekening van de Stichting is een weergave van de uitgevoerde activiteiten van deze Stichting mede voortvloeiend uit de verantwoordelijkheden zoals gesteld in de uitvoeringsovereenkomst.

Met de werkgever is met ingang van 1 januari 2009 een uitvoeringsovereenkomst voor onbepaalde tijd afgesloten, waarin onder meer is vastgelegd dat de werkgever de gedempte kostendekkende premie betaalt zoals bedoeld in artikel 128 van de Pensioenwet.

In deze overeenkomst zijn, onder meer, de volgende onderwerpen geregeld:

- wijze waarop de premie wordt vastgesteld;
- wijze waarop en de termijn waarin de premie moet worden voldaan;
- informatie die door de werkgever aan het pensioenfonds, de pensioenuitvoerder, wordt verstrekt;
- procedures die van toepassing zijn bij het niet nakomen van de premiebetalingsverplichtingen door de werkgever;
- procedures die gelden bij het opstellen en wijzigen van het pensioenreglement;
- voorwaarden waaronder toeslagverlening plaatsvindt;
- uitgangspunten die van toepassing zijn ten aanzien van besluiten over vermogensoverschotten en vermogenstekorten.

5.3 Actuariële verklaring

De verklaring van de actuaris is opgenomen op pagina 50 van dit verslag.

5.4 Accountantsverklaring

De verklaring van de accountant is opgenomen op pagina 52 van dit verslag.

Actuariële verklaring

Stichting Pensioenfonds DuPont Nederland

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds DuPont Nederland te Dordrecht is aan Mercer Certificering B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2009.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

In overeenstemming met de richtlijn "Samenwerking tussen accountant en actuaris ter zake van de controle van verantwoordingen van verzekeringsinstellingen" heeft de accountant van het pensioenfonds mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid en de volledigheid van de administratieve basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeelsvorming van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens en de bevindingen van de accountant ten aanzien hiervan zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt voor mijn beoordelingswerkzaamheden heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- heb ik ondermeer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld, en
- heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangevane verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds.

MERCER

 MARSH MERCER KROLL
GUY CARPENTER OLIVER WYMAN

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een dekkingstekort.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet met uitzondering van de artikelen 131 lid 1, 132 lid 1 en 133, gezien het negatieve eigen vermogen van het fonds.

De vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds DuPont Nederland is naar mijn mening slecht, vanwege een dekkingstekort.

Amstelveen, 22 juni 2010

Drs. S.I. Keijmel AAG
verbonden aan Mercer Certificering B.V.

Aan het bestuur van
Stichting Pensioenfonds DuPont Nederland

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Fascinatio Boulevard 350
3065 WB Rotterdam
Postbus 8800
3009 AV Rotterdam
Telefoon (010) 407 55 00
Fax (010) 456 43 33
www.pwc.com/nl

Accountantsverklaring

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2009 van Stichting Pensioenfonds DuPont Nederland te Dordrecht bestaande uit de balans per 31 december 2009 en de staat van baten en lasten over 2009 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het verslag van het bestuur, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van het bepaalde in artikel 146 van de Pensioenwet. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante

SvK-e0169631u-AV

PricewaterhouseCoopers is de handelsnaam van onder meer de volgende vennootschappen: PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287) en PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289). Op diensten verleend door deze vennootschappen zijn Algemene Voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Deze Algemene Voorwaarden zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam en ook in te zien op www.pwc.com/nl.

interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de stichting. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de stichting heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds DuPont Nederland per 31 december 2009 en van het resultaat over 2009 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van het bepaalde in artikel 146 van de Pensioenwet.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder f BW melden wij dat het verslag van het bestuur, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Rotterdam, 29 juni 2010
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door S.A. van Kempen RA

6. Bijlagen

6.1 Partnerfrequentietabel

<i>Leeftijd van de verzekerde</i>	<i>Partnerfrequentie mannen/vrouwen</i>		<i>Leeftijd van de verzekerde</i>	<i>Partnerfrequentie mannen/vrouwen</i>	
25	0,86	0,99	47	0,95	0,89
26	0,89	0,99	48	0,95	0,89
27	0,89	0,99	49	0,95	0,89
28	0,90	0,99	50	0,95	0,89
29	0,92	0,99	51	0,95	0,88
30	0,94	0,99	52	0,95	0,87
31	0,95	0,99	53	0,95	0,86
32	0,95	0,96	54	0,95	0,86
33	0,95	0,95	55	0,95	0,84
34	0,95	0,94	56	0,95	0,84
35	0,95	0,93	57	0,95	0,83
36	0,95	0,92	58	0,95	0,81
37	0,95	0,91	59	0,95	0,80
38	0,95	0,91	60	0,95	0,80
39	0,95	0,91	61	0,95	0,78
40	0,95	0,91	62	0,95	0,77
41	0,95	0,90	63	0,95	0,76
42	0,95	0,90	64	0,95	0,75
43	0,95	0,90	65	1,00	1,00
44	0,95	0,90			
45	0,95	0,90			
46	0,95	0,89			

Voor degene, van wie het deelnemerschap aan de pensioenregeling van de Werkgever reeds vóór 1 januari 1996 is beëindigd geldt een afwijkende partnerfrequentietabel.

6.2 Afkortingen en begrippen

Aangesloten onderneming de onderneming die als zodanig door het bestuur is aangewezen;

ABTN Actuariële Bedrijfstechnische Nota;

ANW-hiaat is een wettelijke voorziening voor mensen die hun partner door overlijden verliezen. Bij overlijden vormt de ANW samen met het partnerpensioen van het pensioenfonds de basis van de financiële zorg voor de partner;

AO/IC Administratieve Organisatie en Interne Controle;

APP Actuariële Principes Pensioenfonds;

ALM Analyse van de onderlinge samenhang van de ontwikkeling van beleggingen en verplichtingen ter toetsing van het premie-, indexatie- en beleggingsbeleid;

Asset Beleggingscategorie;

Basispunt 0,01 procentpunt;

Belanghebbende de werkgever, de aangesloten onderneming, de deelnemer, de gewezen deelnemer, de gepensioneerde en ieder ander die op grond van een pensioenreglement aanspraken jegens de stichting heeft;

Benchmark Norm waarmee kosten en prestaties van instellingen uit dezelfde sector worden vergeleken;

Bestuur het bestuur van de Stichting Pensioenfonds DuPont Nederland;

Commodities Beleggingen in goederen en grondstoffen (verbruiksartikelen);

Compliance Handelen in overeenstemming met (in- en externe) wet- en regelgeving en integriteitsbeleid;

Continuïteitstoets is bedoeld om inzicht te geven in de financiële opzet van een pensioenfonds en een oordeel te geven over de continuïteit van het pensioenfonds;

Corporate governance Goed ondernemingsbestuur, gericht op (het toezien op) integer en transparant handelen en het afleggen van verantwoording daarover;

Deelnemer de werknemer of gewezen werknemer die op grond van een pensioenovereenkomst pensioenaanspraken verwerft jegens de stichting;

Dekkingsgraad betreft de mate waarin de toegezegde-pensioenverplichtingen zijn gedekt door aanwezig vermogen;

Duration is de gewogen gemiddelde looptijd van cashflows van vastrentende waarden;

Durationverlenging is het verlengen van de duration van de portefeuille;

Duration-mismatch is het verschil in duration tussen de beleggingen en de pensioenverplichtingen;

Feitelijke premie is de daadwerkelijke premie die betaald wordt door de werkgever en de deelnemers in de pensioenregeling;

Financiële instrumenten omvatten 'primaire' financiële instrumenten zoals vorderingen en schulden, afgeleide financiële instrumenten zoals opties, termijncontracten en swaps;

FTK Financieel Toetsingskader;

Future Op de beurs verhandeld termijncontract met verplichte levering van de onderliggende waarden in de toekomst tegen een vooraf vastgestelde prijs;

FVP-bijdrage is een bijdrage aan de beperking van de pensioenbreuk bij werkloosheid;

GBM/V Gemiddelde bevolking mannen/vrouwen;

Gedempte premie is de berekening van de jaarlijkse premie op basis van grondslagen anders dan de kostendekkende premie door rekening te houden met verwachtingen en/of historische rendementen;

Geldmarktinstrument Op de geldmarkt verhandelde waardepapieren op korte termijn die disconteerbaar en beleenbaar zijn bij de circulatiebank;

Gepensioneerde pensioengerechtigde voor wie het ouderdomspensioen is ingegaan;

Gewezen deelnemers Deelnemers van een pensioenfonds die niet langer bij dit pensioenfonds pensioenrechten opbouwen;

Indexatie Aanpassing van de toegezegde pensioenrechten aan de algemene loonontwikkeling in enig jaar; de indexatie is strikt voorwaardelijk;

Indexatielabel geeft aan hoe groot de kans is dat je pensioen meegroeit met de prijsstijgingen;

Indexatiematrix vormt een belangrijk instrument bij het vormgeven van het indexatiebeleid van pensioenuitvoerders; de matrix zorgt voor consistentie tussen de indexatieambitie, de financiering, de toekenning en de voorlichting over het indexatiebeleid;

Inflatie Geldontwaarding;

Kostendekkende premie is de kostendekkende premie die gelijk is aan de actuarieel benodigde premie voor de inkoop van de onvoorwaardelijke onderdelen van de pensioentoezegging;

Nominaal Uitgedrukt in geldwaarde of procenten zonder rekening te houden met toekomstige loon- of prijsinflatie;

Normportefeuille De vooraf gedefinieerde samenstelling van de beleggingsportefeuille met bijbehorende benchmarks, waaraan de behaalde beleggingsrendementen achteraf worden getoetst;

NP Nabestaandenpensioen;

One tier board is een bestuursmodel waarin de raad van bestuur en raad van commissarissen samen zijn gevoegd tot één bestuur;

OP Ouderdomspensioen;

OPF Stichting voor Ondernemingspensioenfonds;

Pensioenfonds Stichting Pensioenfonds DuPont Nederland;

Pensioengerechtigde persoon voor wie op grond van een pensioenovereenkomst het pensioen is ingegaan;

Pensioenreglement een door de stichting opgestelde regeling met betrekking tot de verhouding tussen de stichting en deelnemer;

Pensioenuitkeringsgerechtigde de deelnemer, de gewezen deelnemer, de gepensioneerde en ieder ander die op grond van een pensioenreglement jegens de stichting recht op een pensioenuitkering heeft;

PFG Pension Fund Governance;

Private Equity Participatie in het risicodragend vermogen van niet-beursgenoteerde ondernemingen;

Reële rentetermijnstructuur bedraagt de nominale rentetermijnstructuur gecorrigeerd voor de mogelijke indexatie;

Reële dekingsgraad is de verhouding tussen het pensioenvermogen en de pensioenverplichtingen rekening houdend met het volledig indexeren daarvan;

Reëel Uitgedrukt in geldwaarde of procenten, rekening houdend met toekomstige loon- of prijsinflatie;

Rentetermijnstructuur is het verband tussen de looptijd van een vastrentende belegging enerzijds en de daarop te ontvangen marktrente anderzijds;

StAr Stichting van de Arbeid;

Stichting Stichting Pensioenfonds DuPont Nederland;

Swap is een overeenkomst tussen twee partijen waarbij wordt afgesproken om gedurende een bepaalde periode bepaalde betalingen met elkaar uit te wisselen, bijvoorbeeld het ruilen van vaste rentebetalingen en variabele rentebetalingen;

UvB Unie van Beroepspensioenfonds;

Valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen;

Vastgoedfondsen Een beleggingsfonds waarvan het kapitaal is belegd in vastgoed;

Vastrentende waarden Beleggingen met een vaste looptijd en een overeengekomen plan van rente en aflossing, zoals onderhandse leningen, obligaties en hypothecaire leningen;

VB Vereniging van Bedrijfstakpensioenfonds;

Verantwoordingsorgaan is een orgaan waaraan het bestuur van het pensioenfonds verantwoording moet afleggen;

Verzekeraar een verzekeraar die op grond van de Wet toezicht verzekeringsbedrijf 1993 gekwalificeerd is tot het sluiten van verzekeringen van pensioen in of naar Nederland;

Visitatiecommissie bestaat ten minste uit drie externe deskundigen; de visitatiecommissie beoordeelt minimaal één keer in de drie jaar het functioneren van het pensioenfonds;

VPL VUT/Prepensioen en Levensloop;

VUT Regeling Vervroegd Uittreden;

Werkgever Du Pont de Nemours (Nederland) B.V., statutair gevestigd te Dordrecht;

Werknemer degene die krachtens een arbeidsovereenkomst in dienst van de werkgever dan wel van een aangesloten onderneming is;

Wet BPF (Wet betreffende verplichte deelneming in) Bedrijfs(tak)pensioenfonds;

WIA Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen;

Zakelijke waarden Aandelen, private equity, commodities en onroerend goed.

